

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia, ulkomaalaislain muuttamisesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia, yliopistolakia, ammattikorkeakoululakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalainojen korkotuesta annettua lakia, vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annettua lakia, aravarajoituslakia ja asumisoikeusasunnoista annettua lakia.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi.

Direktiivin tavoitteena on, että Euroopan unionin alueen laajuudella olisi järjestelmä, joka houkuttelisi sellaisia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on korkeaa osaamista.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	5
3 Nykytila ja sen arviointi	6
3.1 Yleistä	6
3.2 Artiklakohtainen esittely	8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	15
4.1 Keskeiset ehdotukset	15
4.2 Pääasialliset vaikutukset	15
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	15
4.2.2 Vaikutukset yrityksiin	16
4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	16
4.2.3.1 Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset	16
4.2.3.2 Hakijat ja näiden perheenjäsenet	16
4.2.3.3 Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo	17
4.2.3.4 Viranomaiset	17
4.2.3.5 Turvallisuus	17
4.2.3.6 Työllisyys ja työelämä	18
4.2.3.7 Ahvenanmaa	18
4.2.3.8 Kunnat ja hyvinvointialueet	18
4.2.3.9 Rajat ylittävät vaikutukset	18
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	18
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	18
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	20
6 Lausuntopalaute	21
7 Säännöskohtaiset perustelut	24
7.1 Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten	24
7.2 Ulkomaalaislaki	34
7.3 Laki ulkomaalaislain muuttamisesta	35
7.4 Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa	35
7.5 Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta	36
7.6 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä	36
7.7 Yliopistolaki	36
7.8 Ammattikorkeakoululaki	37
7.9 Lukiolaki	37
7.10 Laki ammatillisesta koulutuksesta	37
7.11 Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalainojen korkotuesta	37
7.12 Laki vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta	37
7.13 Aravarajoituslaki	37

7.14 Laki asumisoikeusasunnoista.....	38
8 Voimaantulo	38
9 Toimeenpano ja seuranta.....	38
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	38
LAKIEHDOTUKSET	41
1. Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten.....	41
2. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta.....	49
3. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 187 ja 194 §:n muuttamisesta.....	52
4. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 11 ja 13 §:n muuttamisesta	52
5. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.....	54
6. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 §:n muuttamisesta.....	56
7. Laki yliopistolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta	56
8. Laki ammattikorkeakoululain 13 ja 13 a §:n muuttamisesta	57
9. Laki lukiolain 9 §:n muuttamisesta.....	59
10. Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta	59
11. Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	60
12. Laki vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	61
13. Laki aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta	61
14. Laki asumisoikeusasunnoista annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	62
LIITE	64
RINNAKKAISTEKSTIT	64
2. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta.....	64
3. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 187 ja 194 §:n muuttamisesta.....	70
4. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 11 ja 13 §:n muuttamisesta	72
5. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.....	73
6. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 §:n muuttamisesta.....	78
7. Laki yliopistolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta	78
8. Laki ammattikorkeakoululain 13 ja 13 a §:n muuttamisesta	80
9. Laki lukiolain 9 §:n muuttamisesta.....	82
10. Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta	83
11. Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	83
12. Laki vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	84
13. Laki aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta	86
14. Laki asumisoikeusasunnoista annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	87

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2021/1883 kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta, jäljempänä *erityisosaajadirektiivi*, on annettu 20.10.2021. Direktiivin tarkoituksena on helpottaa kolmansista maista tulevien korkean osaamistason työntekijöiden maahanpääsyä. Tavoitteena on se, että Euroopan unionin laajuudella olisi järjestelmä, joka houkuttelisi sellaisia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on korkeaa osaamista. EU:n sinisen kortin uudistuksen tavoitteena on luoda tehokas ja joustava EU:n laajuinen väline, jonka avulla todellista EU:n tason lisäarvoa osaamisen houkuttelemiseen.

Direktiivin uudistaminen lähti käyntiin siitä, että komission tiedonannossa 22.5.2014 tunnistettiin erityisosaajadirektiivin täytäntöönpanossa haasteita. Direktiivin mukaan unionin olisi pyrittävä luomaan houkuttelevampi ja tehokkaampi unionin laajuinen järjestelmä korkean osaamistason työntekijöille kolmansista maista. Unionin toimintatapaa tällaisten korkean osaamistason työntekijöiden houkuttelemiseksi olisi yhdenmukaistettava edelleen ja EU:n sinisestä kortista olisi tehtävä tämän osalta pääasiallinen väline, jonka vaikutuksesta menettelyt ovat nopeampia, maahanpääsykriteerit joustavampia ja laaja-alaisempia ja oikeudet laajempia, mukaan lukien EU:n sisäisen liikkuvuuden helpottaminen. Direktiivin säännökset koskevat muun muassa maahanpääsyn sekä sen epäämisen ja peruuttamisen perusteita, EU:n sinistä korttia ja menettelyä, oikeuksia ja liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä. Direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on saatettava voimaan viimeistään 18.11.2023.

Tällä esityksellä pannaan täytäntöön erityisosaajadirektiivi ja samalla edistetään osaavan työvoiman maahanmuuttoa.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komission 3.3.2010 antamassa tiedonannossa "Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia" asetetaan tavoitteeksi, että unionista tulee osaamiseen ja innovointiin perustuva talous, yrityksille koituvaa hallinnollista rasitetta vähennetään ja työvoiman tarjonta ja kysyntä saadaan paremmin vastaamaan toisiaan. Kyseisessä tiedonannossa todetaan, että tarvitaan kokonaisvaltainen työvoiman muuttoliikkeeseen liittyvä politiikka ja että maahanmuuttajat on kotoutettava paremmin. Kolmansista maista olevien korkean osaamistason työntekijöiden maahanpääsyn helpottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä on tarkasteltava tätä laajempaa taustaa vasten.

Eurooppa-neuvoston 26. ja 27.6.2014 antamissa päätelmissä todetaan, että pystyäkseen jatkossakin houkuttelemaan lahjakkuuksia ja osaajia Euroopan on osallistuttava globaaliin kilpailuun lahjakkuuksista. Tämän vuoksi olisi kehitettävä strategioita, joilla maksimoidaan laillisen maahanmuuton tarjoamat mahdollisuudet ja joihin kuuluu myös nykyisten sääntöjen virtaviivaistaminen.

Komission 13.5.2015 antamassa tiedonannossa "Euroopan muuttoliikeagenda" kehoitetaan luomaan unionin laajuinen järjestelmä, joka houkuttelisi sellaisia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on korkeaa osaamista, ja todetaan, että neuvoston direktiiviä 2009/50/EY on uudelleentarkasteltava, jotta sen avulla unioni voi houkutella tehokkaammin lahjakkuuksia ja sitä kautta vastata unionin väestöhaasteisiin sekä työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen unionin talouden tärkeimmillä sektoreilla. Kehotus kyseisen direktiivin uudelleentarkasteluun toistetaan komission 23.9.2020 antamassa tiedonannossa "Uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus", jossa todetaan, että EU:n sinisen kortin uudistuksen on tuotettava tehokkaan ja joustavan EU:n laajuisen välineen avulla todellista EU:n tason lisäarvoa osaamisen houkuttelemiseen.

Komissio antoi 6.4.2016 tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisesta ja laillisten maahanpääsylväylien kehittämisestä. Euroopan parlamentti vaati 12.4.2016 antamassaan päätöslauselmassa direktiivin 2009/50/EY, sen soveltamisala mukaan lukien, kunnianhimoista ja kohdennettua uudelleentarkastelua. Tiedonannon pohjalta komissio antoi 7.6.2016 ehdotuksen KOM (2016) 378 (lopullinen) direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä aiemman direktiivin 2009/50/EY kumoamiseksi (ns. erityisosaajadirektiivi).

Sisäministeriö antoi komission ehdotuksesta eduskunnalle 1.9.2016 valtioneuvoston U-kirjelmän ([U 44/2016 vp](#)), josta hallintovaliokunta antoi lausunnon 28.9.2016 ([HaVL 30/2016 vp](#)). Neuvottelujen edetessä eduskunnalle toimitettiin 24.4.2017 U-jatkokirjelmä, johon hallintovaliokunta antoi lausunnon 31.5.2017 ([HaVL 16/2017 vp](#)).

Direktiivin neuvottelut olivat välillä vaikeat ja neuvoston puheenjohtajan vaihtuessa panostus neuvottelujen eteenpäin viemiseen vaihteli, ja neuvottelujen keston osui ja siihen vaikutti myös vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden ennätyksellinen saapuminen EU:hun. Neuvottelut kestivät kaiken kaikkiaan yli viisi vuotta ja direktiivi annettiin viimein 20.10.2021.

Hallituksen esityksen valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 28.2.2023 työryhmän valmistelemaan erityisosaajadirektiivin täytäntöönpanon hallituksen esityksen muotoon. Työryhmään pyydettiin edustajat sisäministeriöstä, ulkoministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä Maahanmuuttovirastosta. Asettamispäätöksessä todettiin, että työryhmä voi valmistelun aikana kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia.

Työmarkkinajärjestöille järjestettiin kuulemistilaisuus 30.3.2023 palkkakynnyksen määrittelyyn liittyen. Kuultavina olivat SAK, EK, Suomen yrittäjät, Akava, KT ja STTK. Direktiivin 5 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että työmarkkinaosapuolia kuullaan ennen palkkakynnyksen asettamista.

Lisäksi palkkakynnyksen asettamiseen liittyen tehtiin kysely Helsingin seudun kauppakamarin yritysraadin jäsenyrityksille.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/hankkeet-ja-saadostvalmistelu> tunnuksella [TEM014:00/2023](#).

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Uudistetun erityisosaajadirektiivin tavoitteena on luoda unionin laajuinen selkeä ja avoin maahanpääsyjärjestelmä, jolla saadaan houkuteltua kolmansista maista korkean osaamistason työntekijöitä tulemaan ja jäämään unioniin ja edistettyä kyseisten työntekijöiden liikkuvuutta. Direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa myöntää korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten muita kansallisia oleskelulupia kuin EU:n sinisiä kortteja, mikä mahdollistaa sen, että ulkomaalaislain 73 §:ssä voidaan säilyttää kansallinen erityisasiantuntijan oleskelulupaa koskeva sääntely.

Erityisosaajadirektiivin 5 artiklan 3 kohdassa säädetään, että kansallisesti tulee määrittää palkkakynnys EU:n sinisen kortin myöntämiselle. Aiemmin voimassa olleessa neuvoston direktiivissä 2009/50/EY säädettiin yhdestä kiinteästä palkkakynnyksestä, joka oli 1,5 kertaa keskimääräinen bruttovuosiansio. Uudistetussa direktiivissä jäsenvaltio tekee valinnan väliltä 1,0–1,6. Lisäksi artiklan 4 ja 5 kohdassa jätetään kansalliseen harkintavaltaan säätää eräissä tilanteissa valittua palkkakynnystä alemmasta palkkakynnyksestä. Nämä tilanteet koskevat tiettyjä ISCO-08 -aloja, joihin erityisesti tarvitaan työntekijöitä, ja myös korkea-asteen tutkimuksen enintään kolme vuotta aiemmin suorittaneita.

Erityisosaajadirektiivin V luvussa säädetään liikkuvuudesta jäsenvaltioiden välillä. EU-direktiiveihin sisältyy usein EU:n sisäistä liikkuvuutta koskevaa sääntelyä. Direktiivin perusteluosassa 6 todetaan, että olisi luotava unionin laajuinen selkeä ja avoin maahanpääsyjärjestelmä, jolla saadaan houkuteltua kolmansista maista korkean osaamistason työntekijöitä tulemaan ja jäämään unioniin ja edistettyä kyseisten työntekijöiden liikkuvuutta.

Erityisosaajadirektiivin 26 artiklassa säädetään liitteen I ammattiluettelosta. Artiklan 1 kohdan mukaan liitteessä I luetellaan ammatit, joiden osalta EU:n sinistä korttia haettaessa katsotaan, että tietämys, taidot ja pätevyys, joista on osoituksena edellytetyn määrän vuosia kestänyt asiaankuuluva ammattikokemus, vastaavat tietämystä, taitoja ja pätevyyttä, joista on osoituksena korkea-asteen tutkinto. Artiklan 2 kohdan mukaan komissio antaa viimeistään 18.11.2026 ja joka toinen vuosi sen jälkeen Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomukset liitteessä I olevan ammattiluettelon arvioinnista ottaen huomioon työmarkkinoiden muuttuvat tarpeet. Kyseiset kertomukset laaditaan kansallisten viranomaisten kuulemisen jälkeen ja sellaisen julkisen kuulemisen perusteella, johon työmarkkinaosapuolet osallistuvat. Kyseisten kertomusten perusteella komissio voi tarvittaessa tehdä lainsäädäntöehdotuksia liitteen I muuttamiseksi.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Yleistä

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten 25.5.2009 annettu neuvoston direktiivi 2009/50/EY pantiin Suomessa täytäntöön muuttamalla ulkomaalaislakia ja eräitä muita siihen liittyviä lakeja (HE 37/2011 vp) siten, että muutokset tulivat voimaan 1.1.2012.

Direktiivin 2009/50/EY:n johdosta ulkomaalaislaissa säädetään määritelmistä (3 §), toisesta jäsenvaltiosta Suomeen tulevan EU:n sinisen kortin haltijan ja tämän perheenjäsenen oleskeluluvan hakemisesta Suomessa (49 §), ensimmäisen ja jatko-oleskeluluvan pituudesta (53 ja 55 §), pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntämisestä (56 a §), EU:n sinisen kortin peruuttamisesta (58 b §), Maahanmuuttoviraston toimivallasta myöntää oleskelulupa (67 §), käsittelyajasta perhesiteen perusteella tehtyyn hakemukseen (69 a

§), EU:n sinisen kortin myöntämisestä (73 a §), toiseen jäsenvaltioon siirtyneen Euroopan unionin sinisen kortin haltijan ja hänen perheenjäsenensä maahan palaamisesta ja oleskelusta (73 b §) ja EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen käsittelyajasta (84 §). Direktiivin 2009/50/EY sääntelyä ei ole kaikilta osin saatettu kansallisesti voimaan niin tarkasti kuin komissio nykyisin edellyttää täytäntöönpanon tapahtuvan. Siten esimerkiksi voimassa olevassa ulkomaalaislaissa ei säädetä nimenomaisesti direktiivin 2009/50/EY 3 artiklan soveltamisalasta, 8 artiklan EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen hylkäämisestä eikä 9 artiklan EU:n sinisen kortin peruuttamisesta ja uusimatta jättämisestä, joita koskevaan sääntelyyn uudistetussa direktiivissä on tehty joitakin muutoksia. Komissiolla on intressi seurata direktiivien täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa, jotta se saa käsityksen, miten yhtenäiseltä ja vetovoimaiselta EU näyttäytyy ulospäin etenkin maailmanlaajuisessa kilpailussa osaavasta ja koulutetusta työvoimasta.

Suomessa on lisäksi käytännössä kansallinen erityisasiantuntijan oleskelulupa, josta säädetään ulkomaalaislain 73 §:ssä. Ulkomaalaislain 5 luvun uudistuksessa (voimaan 23.2.2023) tehtiin oma kansallinen lupa erityisasiantuntijoille korostaen oleskeluluvan merkitystä oleskelulupajärjestelmässä ja kansainvälisten korkeasti koulutettujen osaajien houkuttelua Suomeen. Luvan kriteeriksi asetettiin lisäksi, että erityisasiantuntijan palkan tulee olla vähintään keskimääräinen palkansaajan bruttopalkka.

Tilastot myönnettyistä EU:n sinisistä korteista vuosina 2017–2023:

Vuosi	1. luvat, lkm.	Jatkoluvat, lkm.	Keskimääräinen palkka	Palkkakynnys
2017	75	27		
2018	99	51		4 663 €
2019	163	62	6 429 €	
2020	108	93	6 352 €	
2021	191	109	6 378 €	5 601 €
2022	360	134	6 819 €	5 069 €
2023	163	181	6 860 €	5 209 €

Tilastot myönnettyistä erityisasiantuntijan oleskeluluvista vuosina 2017–2023:

Vuosi	1. luvut, lkm.	Jatkoluvat, lkm.	Keskimääräinen palkka
2017	1 374	1 163	
2018	1 439	1 227	
2019	1 839	1 295	4 463 €
2020	864	1 494	4 554 €
2021	1 293	1 765	4 702 €
2022	2 358	1 714	4 843 €
2023	1 297	1 865	

Sinisellä kortilla tapahtuneesta liikkumisesta toiseen jäsenvaltioon ei ole saatavilla tilastotietoa. Maahanmuuttovirastossa tilastoidaan vain sinistä korttia koskevat hakemukset ja päätökset. Kumpaankaan suuntaan tapahtuvasta liikkumisesta ei viraston UMA-järjestelmään tehdä sellaisia kirjauksia, joiden pohjalta lukumääriä voisi selvittää. Maahanmuuttoviraston arvio on,

että Suomessa korttia hakevista vain muutamalla vuodessa olisi taustalla toisen jäsenvaltion myöntämä kortti. Lyhyemmän aikaa Suomessa toisen valtion kortilla oleskelleista ei Maahanmuuttovirastolla ole tietoa, ei myöskään Suomesta pois liikkuneista, mikä on tilanne muidenkin oleskelulupien kohdalla johtuen oleskelulupiin liittyvästä lyhytaikaisesta liikkumisoikeudesta Schengen-alueella.

3.2 Artiklakohtainen esittely

Direktiivin artikkelit, jotka aiheuttavat muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön

Direktiivin 1 artiklassa säädetään sen kohteeksi maahantulon ja yli kolmen kuukauden oleskelun edellytyksistä kolmansien maiden kansalaisille, jotka tulevat jäsenvaltioiden alueelle korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten, ja heidän perheenjäsenilleen, sekä heidän oikeuksistaan. Lisäksi säädetään heidän maahantulon ja oleskelun edellytyksistä ja heidän oikeuksistaan muissa jäsenvaltioissa kuin siinä, joka ensimmäisenä myönsi EU:n sinisen kortin. Direktiivi edellyttää säännösten lisäämistä lakiin.

Direktiivin 2 artiklassa säädetään määritelmistä. Artiklan 1–9 ja 14 kohdasta on säädettävä laissa.

Direktiivin 3 artiklassa säädetään soveltamisalasta. Artiklan 1 kohdassa säädetään niistä kolmannen maan kansalaisista, joihin direktiiviä sovelletaan, ja 2 kohdassa, joihin sitä ei sovelleta. Soveltamisalasta on säädettävä laissa.

Direktiivin 5 artiklassa säädetään maahanpääsyn perusteista. Artiklan 1 kohdassa säädetään, että maahanpääsyn osalta EU:n sinisen kortin haltijan on a alakohdan mukaan esitettävä siinä tarkoitettu työsopimus tai sitova työtarjous, b ja c alakohdan mukaan esitettävä ei-säänneltyjen ja säänneltyjen ammattien osalta esitettävät asiakirjat ja d alakohdan osalta voimassa oleva matkustusasiakirja. Artiklan 3 kohdassa säädetään EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksenä olevasta palkkakynnyksestä, joka jäsenvaltion on asetettava väliltä 1,0–1,6 kertaa keskimääräinen bruttovuosipalkka.

Direktiivin 7 artiklassa säädetään hakemuksen hylkäysperusteista. Artiklan 1 kohdassa säädetään ehdottomista tilanteista, joissa hakemus on hylättävä. Näitä ovat tilanteet, joissa maahanpääsyn perusteet eivät täyty, asiakirjat on hankittu vilpillisesti, ne on väärennetty tai niitä on muutettu, hakija on uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle taikka työnantajan liiketoiminnan tai sen pääasiallisena tarkoituksena on helpottaa maahantuloa. Artiklan 2 kohdassa säädetään harkinnanvaraisista hylkäysperusteista. Tällaisia ovat työmarkkinoiden tilanteeseen liittyvät seikat sekä työnantajan työnantajavelvoitteiden rikkomisesta tai laittoman työvoiman käytöstä määrätty seuraamukset tai puutteet sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin tai työoloihin liittyvien oikeudellisten velvoitteiden noudattamisessa. Tämän lisäksi syyt voivat liittyä työnantajan yrityksen likvidointiin tai taloudellisen toiminnan loppumiseen, työnantajalle direktiivin 2009/52/EY perusteella määrättyihin seuraamuksiin ja eettisen rekrytoinnin varmistamiseen. Artiklan 3 kohdassa säädetään, että päätöksenteossa on otettava huomioon tapauksen olosuhteet ja noudatettava suhteellisuusperiaatetta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista. Ulkomaalaislaissa ei säädetä tällä tarkkuudella EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen hylkäämisestä.

Direktiivin 8 artiklassa säädetään EU:n sinisen kortin peruuttamisen ja uusimatta jättämisen perusteista. Artiklan 1 kohdassa säädetään tilanteista, joissa EU:n sininen kortti on jätettävä

uusimatta tai se on peruutettava. Sen a alakohdassa säädetään EU:n sinisen kortin ja asiakirjojen hankkimisesta vilpillisin keinoin, niiden väärentämisestä tai vääristelystä, b alakohdassa siitä, että kortinhaltijalla ei ole enää luvan myöntämisen edellyttämää voimassa olevaa työsopimusta, c alakohdassa työn vaatiman pätevyyden täyttämättä jättämistä ja d alakohdassa liian alhaisesta palkkatasosta, jolla ei enää myönnettäisi lupaa.

Artiklan 2 kohdassa säädetään tilanteista, joissa EU:n sininen kortti voidaan jättää uusimatta tai peruuttaa. Sen a alakohdassa säädetään yleisestä järjestyksestä, yleisestä turvallisuudesta ja kansanterveyteen liittyvistä seikoista, b alakohdassa työnantajan työnantajavelvoitteiden täyttämättä jättämisestä, c alakohdassa toimeentuloedellytyksestä, d alakohdassa oleskelusta muussa tarkoituksessa kuin EU:n sinisen kortin haltijana, e alakohdassa työsuhteessa noudatettavien ehtojen täyttämättä jättämisestä, f alakohdassa direktiivin tiettyjen työskentelyyn liittyvien säännösten noudattamatta jättämisestä, g alakohdassa siitä, että matkustusasiakirja ei voimassa, ja h alakohdassa direktiivin liikkuvuutta koskevien säännösten noudattamatta jättämisestä. Artiklan 2 kohdan toisessa kappaleessa säädetään toimeentuloedellytyksen arvioimisesta huomioitavista seikoista.

Artiklan 3 kohdassa säädetään tarkemmin 2 kohdan f alakohdan soveltamisen osalta.

Artiklan 4 kohdassa säädetään tilanteesta, jossa EU:n sinisen kortin haltija ei tilapäisesti ja enintään 12 kuukauden ajan ei täytä luvan myöntämisen edellytyksiä sairauden, toimintarajoitteen tai vanhempainvapaan vuoksi.

Artiklan 5 ja 6 kohdassa säädetään tilanteesta, jossa kortinhaltija on työtön, jolloin EU:n sinistä korttia ei saa peruuttaa eikä sen uusimisesta kieltäytyä ja jolloin hänelle tulee varata oleskelun pituudesta kolmen tai kuuden kuukauden aika etsiä uusi työpaikka. Laissa on säädettävä asiasta. Kansallisesti voitaisiin päättää työnhakuajaksi enemmän kuin kolme tai kuusi kuukautta, mutta valmistelussa on katsottu, että tässä vaiheessa säädetään direktiivin sääntelyä vastaavalla tavalla.

Artiklan 7 kohdassa säädetään kokonaisharkinnan suorittamisesta päätöksenteossa.

Direktiivin 9 artiklassa säädetään EU:n sinisestä kortista. Sen 1 kohdan mukaan, kun edellytykset täytyvät, kortti on myönnettävä. Artiklan 2 kohdassa säädetään oleskeluluvan voimassaoloajan pituudesta, 3–6 kohdassa oleskelulupakorttiin tehtävistä merkinnöistä ja 5 kohdassa lisäksi tilanteesta, että EU:n sinisen kortin hakija saa kansainvälistä suojelua ja sen selvittämiseen liittyvistä seikoista sekä pakolaisaseman siirtämisestä. Artiklan 7 kohdassa säädetään EU:n sinisen kortin haltijan oikeuksista sen voimassaoloaikana.

Direktiivin 10 artiklassa säädetään maahantuloa koskevista hakemuksista. Sen 1 kohdan mukaan jäsenvaltion on päätettävä, kuka hakemuksen voi tehdä, 2 kohdassa mukaan hakemuksen käsittelystä riippumatta, onko hakija maassa vai ei, ja 3 kohdassa siitä, että jäsenvaltio voi hyväksyä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sellaisen kolmannen maan kansalaisen jättämän hakemuksen, jolla ei ole voimassa olevaa oleskelulupaa eikä pitkäaikaista oleskelua varten myönnettyä viisumia, mutta joka on laillisesti jäsenvaltion alueella.

Direktiivin 11 artiklassa säädetään menettelyllisistä takeista eli missä ajassa hakemukseen on tehtävä päätös ja annettava se tiedoksi sekä hakemuksen täydentämismenettelystä. Lisäksi siinä säädetään hakijan sallitusta maassa oleskelusta luvan uusimisen tilanteesta sekä myös vähintään samojen menettelyllisten takeiden antamisesta EU:n sinisen kortin hakijalle kuin jo on kansallisen erityisasiantuntijan luvan hakijalla.

Direktiivin *13 artiklassa* säädetään tunnustetuista työnantajista. Artiklan 5 kohdassa säädetään, että jos jäsenvaltiot myöntävät kansallisia oleskelulupia korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten ja ovat ottaneet käyttöön tunnustamismenettelyjä työnantajia varten, jotka helpottavat tällaisten oleskelulupien myöntämistä, niiden on sovellettava samoja tunnustamismenettelyjä EU:n sinistä korttia koskeviin hakemuksiin, jos tällaisten lupien myöntämistä koskevat tunnustamismenettelyt ovat edullisempia kuin 1–4 kohdassa säädetty menettelyt. Ulkomaalaislain 5 luvussa säädetään työnantajan sertifioinnista, jota sovelletaan lain 73 §:n erityisasiantuntijan ja 73 a §:n EU:n sinisen kortin hakemusmenettelyyn, jolloin sääntelyn on jatkossakin katettava EU:n sininen kortti, kun siitä säädettäisiin erillislaissa.

Direktiivin *14 artiklassa* säädetään työnantajiin kohdistettavista seuraamuksista. Lakiin on otettava viittaussäännökset rikoslain ja ulkomaalaislain säännöksiin sekä ulkomaalaislain niin sanottua pidättäytymispäätöstä koskevaan 187 §:ään. Erillislaissa ei ole tarkoituksenmukaista säätää omia aineellisia säännöksiä näiltä osin, vaan esimerkiksi pidättäytymispäätöstä koskevaa ulkomaalaislain 187 §:n 1 momenttia muuttamalla sääntely toteutettaisiin. Ei ole lain soveltamisen kannalta selkeää ja työnantajiin nähden tehokasta sääntelyä, jos pidättäytymispäätöksestä säädettäisiin useammassa laissa.

Direktiivin *17 artiklan 7 kohdalla*, jossa säädetään perheenjäsenten osalta, että eri jäsenvaltioissa oleskellut jaksot lasketaan yhteen, kun lasketaan erillisen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan oleskelun keston täyttymistä, vastaavuutensa direktiivin 2009/50/EY 15 artiklan 7 kohdassa. Erona uudessa sääntelyssä on se, että se on velvoittavaa, joten säännös on pantava täytäntöön. Siinä säädetään lisäksi, että jäsenvaltiot voivat edellyttää kahden vuoden yhtäjaksoista laillista oleskelua sen jäsenvaltion alueella, jossa hakemus erillisen oleskeluluvan saamiseksi jätetään, välittömästi ennen asiaankuuluvan hakemuksen jättämistä.

Direktiivin *18 artiklassa* säädetään EU:n sinisen kortin haltijoille myönnettävästä EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemasta. Direktiivin sääntelyä on muutettu aiemmasta. Asiasta säädetään ulkomaalaislain 56 a §:ssä, jota on muutettava. Säännökseen on otettava sääntely oleskelun kerryttämisestä liikkuvuuden perusteella toisessa jäsenvaltiossa. Oleskeluluvan myöntämisessä laskettaisiin yhteen aikaisempaa laajemmin oleskeluaikoja eri perusteilla. Huomioon otettaisiin oleskelu toisessa jäsenvaltiossa, kun oleskelu on tapahtunut EU:n sinisen kortin, kansallisen erityisasiantuntijan, tutkijan oleskeluluvan nojalla sekä puolet ajasta, joka perustuu opiskeluun. Myös oleskelu kansainvälistä suojelua saavana henkilönä otetaan huomioon. Selvyyden vuoksi on todettava, että sääntely, joka vaatii välittömästi ennen hakemista kahden vuoden oleskelua EU:n sinisen kortin haltijana siinä jäsenvaltiossa, jossa lupaa haetaan, säilyy.

Direktiivin *20 artiklassa* säädetään lyhytaikaisesta liikkuvuudesta. Direktiivissä 2009/50/EY ei ole aiemmin säädetty lyhytaikaisesta liikkuvuudesta, jolloin siitä ei myöskään ole sääntelyä ulkomaalaislaissa. Lyhytaikaisesta liikkuvuudesta on säädettävä laissa.

Direktiivin *21 artiklassa* säädetään pitkäaikaisesta liikkuvuudesta. Direktiivin 2009/50/EY V luvussa on säädetty oleskelusta muissa jäsenvaltioissa samaan tapaan kuin nyt direktiivissä säädetään pitkäaikaisesta liikkuvuudesta. Ulkomaalaislain 49 §:n 1 momentin 4 a kohdassa säädetään liikkuvuudesta Suomeen, mutta laissa ei säädetä siitä sen tarkemmin. Liikkuvuudesta on säädettävä laissa tarkemmin.

Direktiivin *22 artiklassa* säädetään perheenjäsenten oleskelusta toisessa jäsenvaltiossa. Artiklasta on säädettävä voimassa olevaa lakia tarkemmin oleskeluluvan hakemisesta, oleskelusta, hakemuksen sisällöstä, lupamenettelystä ja sen kestosta.

Direktiivin 23 artiklassa säädetään liikkuvuutta koskevista takeista ja seuraamuksista. Laissa on säädettävä sen 1 kohdasta, jonka mukaan ensimmäinen jäsenvaltio ei saa peruuttaa EU:n sinistä korttia, ennen kuin toinen jäsenvaltio on tehnyt päätöksen pitkäaikaista liikkuvuutta koskevasta hakemuksesta. Samoin 2 kohdasta, jonka mukaan paluu ensimmäiseen jäsenvaltioon on tietyissä tilanteissa sallittava, on säädettävä.

Direktiivin liitteessä I on luettelo 2 artiklan 9 alakohdassa tarkoitetuista ammateista. Luettelo ehdotetaan otettavaksi ehdotettavan lain säännökseen.

Direktiivin artikkelat, jotka eivät aiheuta muutoksia lainsäädäntöön

Direktiivin 2 artiklassa säädetään määritelmistä. Artiklan 10–13 kohdasta ei ole tarvetta säätää laissa, koska määritelmien yleiskielisen luonteen vuoksi se on tarpeetonta. Artiklan 11 kohdan säännellyistä ammateista on maininta ehdotettavan uuden lain 5 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa ja myös 13 kohdan määritelmä liiketoiminta on kirjoitettu auki saman lain 12 §:n perusteluihin.

Direktiivin 4 artiklan mukaan kansallisesti voidaan säätää suotuisimmista säännöksistä, joita voi sisältyä unionin oikeuteen ja erinäisiin kansainvälisiin sopimuksiin. Tätä koskeva erillinen säännös ei ole tarpeellinen.

Direktiivin 5 artiklassa säädetään maahanpääsyn perusteista. Laissa ei ole tarpeen säätää sen 1 kohdan d alakohdan osalta viisumihakemuksesta, viisumista tai pitkäaikaisesta viisumista, eikä e alakohdan osalta sairausvakuutuksesta.

Laissa ei ole myöskään tarvetta säätää 5 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettua sairausvakuutuksesta, joka kattaa kaikki riskit, jotka yleensä katetaan asianomaisen jäsenvaltion kansalaisten osalta, niille ajanjaksoille, jolloin työsopimukseen liittyen tai sen seurauksena hänellä ei ole tällaista vakuutusturvaa tai vastaavaa oikeutta etuuksiin. Pääsääntöisesti yksi edellytys kolmannen maan kansalaisen oleskeluluvan saamiselle on voimassa oleva sairausvakuutus. Oleskeluluvan edellytysten täyttymisen tutkii Maahanmuuttovirasto. Sosiaaliturvaa toimeenpanevat laitokset eivät enää erikseen tätä tutki luvan myöntämisen jälkeen. Käytännössä erityisosaajat kuitenkin sairausvakuuttuvat Suomessa työskentelynsä perusteella. Lähtökohtaisesti erityisosaajien tulot ylittävät työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvussa määritellyn ansiotulorajan. Julkisen sairaanhoidon erityisosaajat saavat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 56 §:n nojalla, vaikka heillä ei olisi kotikuntaa Suomessa. Erityisosaajadirektiivin 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan vaatimuksella ei siten ole Suomen kannalta merkitystä.

Artiklan 4 ja 5 kohta eivät aiheuta muutosta lainsäädäntöön, koska niiden soveltaminen on jäsenvaltiolle vapaaehtoista, eikä niitä panna täytäntöön.

Artiklan 7 kohdan vaatimuksesta osoitteen ilmoittamisesta ei ole tarpeen säätää laissa, koska siitä ei säädetä ulkomaalaislaissakaan.

Direktiivin 6 artiklan mukaan direktiivi ei vaikuta jäsenvaltion oikeuteen päättää maahan päästettävien kolmansien maiden kansalaisten lukumäärästä. Suomella ei ole käytössä maahantulijoiden määrää säänteleviä kiintiöitä, eikä niistä direktiivin täytäntöönpanon vuoksi ole tarvetta säätää erikseen.

Hakemuksen hylkäysperusteita koskevan 7 artiklan 2 kohdan a alakohta ei vaadi lakiin muutosta, koska saatavuusharkintaa ei sovelleta erityisosaajiin. Myöskään 2 kohdan e alakohta ei vaadi lakiin muutosta, koska eettinen rekrytointi huomioidaan muussa kuin yksittäistä EU:n sinistä korttia koskevassa hakemusmenettelyssä.

EU:n sinisen kortin peruuttamista tai uusimatta jättämisen perusteita koskevan 8 artiklan 2 kohdan f ja g alakohdat ja kohdan toinen alakohta eivät vaadi lailla säätämistä.

Direktiivin 12 artiklassa säädetään maksuista. Maksuista ei säädetä laissa, vaan sisäministeriön asetuksessa Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta (1042/2022). Asetus annetaan vuosittain, joten erityisosaajidirektiivin osalta maksut tulevat huomioiduiksi maksuasetuksen valmistelussa.

Direktiivin 15 artiklan säädetään pääsystä työmarkkinoille. Sen 1 kohdassa säädetään EU:n sinisen kortin haltijan pääsystä työhön, mihin kortinhaltijalla jo nytkin on oikeus. Artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään työnantajan vaihtamisesta ja ilmoituksen tekemisestä. Ulkomaalaislaissa ei säädetä EU:n sinisen kortin osalta rajoituksia vaihtaa työnantajaa, joten kohta ei edellytä lainsäädäntötoimia. Artiklan 4 kohdan mukaan EU:n sinisen kortin haltija voi työttömyyskauden aikana etsiä ja vastaanottaa työtä tämän artiklan mukaisesti ja että EU:n sinisen kortin haltijan on ilmoitettava työttömyyskauden alkamisesta ja tapauksen mukaan sen päättymisestä oleskelujäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille asiaankuuluvien kansallisten menettelyjen mukaisesti. Ulkomaalaislaissa tai muussakaan laissa ei säädetä ilmoittamisvelvollisuudesta, eikä siitä ole katsottu olevan tarpeen säätää EU:n sinisen kortin kohdalla. Artiklan 5–9 kohta eivät edellytä lainsäädäntötoimia. EU:n sinisen kortin haltijalla on oikeus ulkomaalaislain mukaan harjoittaa elinkeinoa samanaikaisesti, kunhan se ei muodostu pääasiallisesti maassa oleskelun perusteeksi.

Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan yhdenvertainen kohtelu koskee yleissivistävää ja ammatillista koulutusta. Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävän vuonna esiopetusta. Lapsella on oikeus saada maksutonta perusopetuslain mukaisesti järjestettyä esi- ja perusopetusta, vaikka kunta ei ole lapsen kotikunta. Asumisen ei tarvitse olla vakituista tai pysyvää. Riittää, että lapsen oleskelu kunnassa on sen luonteista, että se voidaan katsoa asumiseksi. Tämä oikeus koskee EU:n sinisen kortin haltijoiden perheenjäseniä yhtä lailla kuin muitakin Suomessa oleskelevia lapsia.

Vapaan sivistystyön koulutukseen hakeutuminen on avointa kaikille. EU:n sinisen kortin haltijat ja heidän perheenjäsenensä voivat halutessaan hakeutua vapaan sivistystyön koulutukseen samoin kuin muut maassa oleskelevat. Opinnot ovat pääsääntöisesti maksullisia.

Ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen on vapaa hakeutumisoikeus ja opiskelijaksi ottamisessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kansalaisuus tai edes asuinmaa ei ole peruste, jota opiskelijavalinnassa voidaan käyttää. Ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi voidaan ottaa hakija, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän tai jolla koulutuksen järjestäjä muutoin katsoo olevan riittävät edellytykset tavoitteena olevan osaamisen hankkimiseen tai tutkinnon suorittamiseen. Lukiokoulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän taikka sellaisen ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden lukiokoulutusta vastaaviin opintoihin. Asetuksella on säädetty, että lukiokoulutuksen järjestäjän tulee arvioida hakijan opetustielen hallinta ja muut edellytykset suoriutua lukio-opinnoista. Hakijaa ei voida ottaa

opiskelijaksi, jos hänellä ei ole riittävää valmiutta opetuskielen suulliseen ja kirjalliseen käyttämiseen ja ymmärtämiseen.

Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 2 kohdan sääntelystä ei erikseen säädetä opintotukilaissa. Siten EU:n sinisen kortin haltijoita kohdellaan kuten muita kolmannen maan kansalaisia. Oikeutta opintotukeen ei ole, jos ulkomaalainen on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa. Erityisosajaajat tulevat pääsääntöisesti työhön ja voivat tuki työskentelyn perusteella päästä teoriassa opintotuen piiriin. Kelan tietojen mukaan tarvetta opintotukeen ei kuitenkaan ole ollut, eivätkä nämä erityisosajaajat ole kyselleet opintotukioikeuden perään. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että heidän tulonsa ovat aiemmin ylittäneet huomattavasti opintotuen tuloajan (35 360 €/v). Vaikka erityisosajien tulovaatimus laskisi direktiivin uudistuksen myötä, he silti todennäköisesti ylittävät sen jatkossakin. Perheenjäsenillä tilanne voisi olla eri. Eli poikkeuksen säätämistä opintotukilakiin ei pidetä tarpeellisena.

Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan EU:n sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti EU:n sinisen kortin myöntäneen jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa tutkintojen, todistusten ja muun ammattipätevyyden tunnustamisessa asiaankuuluvien kansallisten menettelyjen mukaisesti. Säänneltyjen ammattien ollessa kyseessä, ammattipätevyys, jonka kolmannen maan kansalainen on hankkinut toisessa jäsenvaltiossa, on tunnustettava samoin edellytyksin kuin unionin kansalaisen ammattipätevyys. Kolmannessa maassa hankittu pätevyys on otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan vaikuta säänneltyjen ammattien harjoittamiselle kansallisessa lainsäädännössä asetettuihin ehtoihin. Se ei estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa kansallisia rajoituksia, jotka koskevat pääsyä sellaiseen työhön, johon kuuluu ainakin satunnainen osallistuminen viranomaistoimintaan ja vastuu valtion yleisen edun turvaamisesta, eikä pitämässä voimassa sellaisia toimintoja koskevia kansallisia sääntöjä, jotka on varattu kyseisen jäsenvaltion kansalaisille, unionin kansalaisille tai Euroopan talousalueen toisen jäsenvaltion kansalaisille.

Ammattipätevyyslain (1384/2015) 1 §:n 2 momentin mukaan lakia sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkiman ammattipätevyyden tunnustamiseen. Lakia sovelletaan myös ammattipätevyyden tunnustamiseen, joka perustuu Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen tai muuhun Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemään sopimukseen taikka kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.

Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan EU:n sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti EU:n sinisen kortin myöntäneen jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa asetuksen (EY) N:o 883/2004 3 artiklassa tarkoitetuilla sosiaaliturvan aloilla. Saman artiklan 3 kohdan mukaan EU:n sinisen kortin haltijat, jotka muuttavat kolmanteen maahan, tai heidän jälkeensä jääneet henkilöt, jotka asuvat kolmannessa maassa ja joilla on EU:n sinisen kortin haltijan asemaan perustuvia oikeuksia, saavat EU:n sinisen kortin haltijan aiempaan työskentelyyn perustuvat vanhuuteen, työkyvyttömyyteen tai kuolemaan liittyvät lakisääteiset eläkkeet, jotka on ansaittu asetuksen (EY) N:o 883/2004 3 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön mukaisesti, samoin ehdoin ja saman suuruisina kuin asianomaisen jäsenvaltion kansalaiset silloin, kun tällaiset kansalaiset muuttavat kolmanteen maahan. Suomessa työskentelyn perusteella kertynyt työeläke maksetaan edellytysten täyttyessä riippumatta siitä, missä maassa eläkkeensaaja tällöin asuu tai minkä maan kansalainen hän on. Myös kansaneläkkeen maksu kolmansien maihin määräytyy eläkkeensaajan kansalaisuudesta riippumatta kaikille samalla tavoin. Suomen eläkelainsäädäntö täyttää direktiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaiset vaatimukset.

Direktiivin *16 artiklan* 1 kohdan f alakohdan säädetään yhdenvertaisesta kohtelusta mahdollisuudesta saada yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluja, mukaan lukien asunnon saamiseen liittyvät menettelyt, sekä työvoimatoimistojen antamia tieto- ja neuvontapalveluja. Artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat 1 kohdan f alakohdan osalta rajoittaa yhdenvertaisen kohtelun soveltamista asunnon saamiseen liittyvien menettelyjen osalta. Ympäristöministeriön mukaan valtion tukemassa asuntokannassa on tällä hetkellä voimassa rajoitus, jonka mukaan asukkaaksi valinta edellyttää vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavaa oleskelulupaa. Tällainen säännös sisältyy vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain ([604/2001](#)) 11 §:n 3 momenttiin, vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain ([574/2016](#)) 10 §:n 2 momenttiin, aravarajoituslain ([1190/1993](#)) 4 §:n 3 momenttiin ja asumisoikeusasunnoista annetun lain ([393/2021](#)) 12 §:n 1 momenttiin. Valtion tukemassa asuntokannassa on myös muita asukasvalintakriteerejä, jotka käytännössä tarkoittavat sitä, että EU:n sinisen kortin haltijat eivät ole potentiaalinen ryhmä saamaan tällaista asuntoa. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen. Asukasvalinnassa otetaan huomioon hakijaruokakunnan asunnontarve, varallisuus ja tulot. Asukasvalintaperusteista säädetään kussakin mainitussa säädöksestä välittömästi viitattujen säännösten perässä. Asukasvalintaperusteet kuitenkin täyttävät direktiivissä tarkoitetun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, koska niissä ei aseteta mitään väestöryhmää etusijalle. TE-toimistojen antamat tieto- ja neuvontapalvelut ovat avoimia kaikille, eivätkä niiden saaminen edellytä rekisteröitymistä työttömäksi työnhakijaksi.

Direktiivin *17 artikla* perheenjäsenistä vastaa pääosin, mitä sen osalta on säädetty direktiivin 2009/50/EY 15 artiklassa. Sääntely on siten kansallisesti voimassa, lukuun ottamatta 17 artiklan 7 kohta.

Direktiivin *23 artiklassa* säädetään liikkuvuutta koskevista takeista ja seuraamuksista. Sen 3 ja 4 kohdassa säädetään kustannusten kattamisesta paluutilanteessa toisesta jäsenvaltiosta takaisin ensimmäiseen jäsenvaltioon ja työnantajaan kohdistettavista seuraamuksista, jos työnantaja on vastuussa liikkuvuutta koskevien ehtojen noudattamisesta. Kohdat eivät tule pantavaksi täytäntöön, koska tällaisista kustannusten kattamisesta ja työnantajaan kohdistettavista seuraamuksista ei säädetä ulkomaalaislainsäädännössä. EU:n sinisen kortin haltija liikkuu ja hakee tarvittaessa oleskelulupaa, jolloin vastuu liikkumisesta on hänen, ei hänen työnantajan. Artiklan 5 kohta otettaisiin huomioon säännöskohtaisissa perusteluissa, koska se on menettelyyn liittyvää, ja karkottamisesta ja siihen liittyvästä paluusta säädetään ulkomaalaislaissa. Artiklan 6 kohta koskee ulkorajan ylittämistä ja tietojen hakemista Schengenin tietojärjestelmästä, eikä siitä ole tarve säätää laissa.

Direktiivin *24 artiklassa* säädetään tiedonsaannista ja seurannasta. Artiklan 1 ja 2 kohdassa edellytetään, että tiedot hakemusta varten on helposti saatavilla ja samalla tavalla kuin kansallisen luvan kohdalla. Artiklan 3 kohdassa luetellaan asiat, jotka on toimitettava komissiolle kerran vuodessa ja jokaisen muutoksen yhteydessä. Kohdat eivät edellytä säännöksiä lakiin.

Direktiivin *25 artikla* koskee tilastointia ja tilastojen toimittamista komissiolle. Se ei edellytä säännöksiä lakiin.

Direktiivin *26 artiklassa* säädetään liitteen I ammattiluettelosta, jonka osalta komissio antaa määräajoin Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomukset ammattiluettelon arvioinnista. Komissio voi kertomusten perusteella tehdä tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia liitteen muuttamiseksi.

Direktiivin *27 artiklassa* säädetään raportoinnista. Sen mukaan komissio toimittaa viimeistään 18 päivänä marraskuuta 2026 ja joka neljäs vuosi tämän jälkeen Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa.

Direktiivin *28 artiklassa* säädetään yhteyspisteiden välisestä yhteistyöstä. Maahanmuuttovirasto on toiminut direktiivin tarkoittamana yhteyspisteenä ja siitä säädetään ulkomaalaislain 67 §:n 4 momentissa. Säännös siirretään uuteen lakiin.

Direktiivin *29 artiklassa* säädetään direktiivin (EU) 2016/801 2 artiklan 2 kohdan g alakohdan muuttamisesta. Säännös ei aiheuta muutosta.

Direktiivin *30 artiklassa* säädetään direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta, *31 artiklassa* direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja *32 artiklassa* direktiivin voimaantulosta sekä *33 artiklassa* direktiivin osoittamisesta jäsenvaltioille.

Direktiivin *31 artiklassa* säädetään saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sen mukaan jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 18 päivänä marraskuuta 2023. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle. Lisäksi siinä säädetään, että kansallisessa lainsäädännössä on oltava viittaus direktiiviin, ja että kansalliset säännökset on toimitettava kirjallisina komissiolle.

Direktiivin *32 artiklassa* säädetään direktiivin voimaantulosta ja *33 artiklassa* direktiivin osoittamisesta jäsenvaltioille.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on tehdä EU:n sinisen kortin myöntämisestä houkuttelevampi lupa. Kun luvan myöntämisen edellytyksenä oleva palkkakynnys laskettaisiin 1,5:stä 1,0:aan, merkitsisi se, että entistä useampi kansallisen erityisasiantuntijan luvan hakijoista hakisi EU:n sinisen kortin.

Ehdotettavassa laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin EU:n sinisen kortin myöntämisestä, sitä koskevan hakemuksen hylkäämisestä, luvan uusimatta jättämisestä ja peruuttamisesta sekä lyhyt- ja pitkäaikaisesta liikkuvuudesta jäsenvaltioiden välillä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ja varsinkin palkkarajan laskemisella ei ennakoida olevan maahanmuuttoa lisäävää vaikutusta, koska EU:n sininen kortti on jo ollut käytössä Suomessa. Ne erityisosaaajat, joiden palkka on tähän mennessä jäänyt alle EU:n sinisen kortin myöntämisen edellyttämän palkkarajan, ovat voineet hakea kansallista erityisasiantuntijan lupaa, jossa palkkaraja on ollut matalampi. Esitys on, että molemmissa luissa olisi saman tasoinen palkkakerroin. Muutoksen seurauksena sellainen hakija, joka on aikaisemmin hakenut kansallista lupaa, voisi jatkossa hakea EU:n sinistä korttia. Näin ollen esityksellä ei tältä osin juurikaan ole taloudellisia vaikutuksia.

Sen sijaan esityksellä on taloudellisia vaikutuksia, jotka koostuvat Maahanmuuttoviraston järjestelmäkehityskuluista. Maahanmuuttovirasto on arvioinut, että järjestelmäkehitykseen käytettäviin ostopalveluihin tarvittaisiin 372 000 euroa (sis. alv.), kun järjestelmäkehitys toteutettaisiin pääosin ajalla 1.5.–31.12.2023. Rahoitus järjestettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön momentin 32.50.03 vuoden 2022 määrärahasta, jota voi käyttää vuoden 2023 loppuun asti. Lisäksi olisi enintään 50 000 euron (sis. alv.) varaus järjestelmäkehitykselle ajalla 1.1.–31.3.2024, jolloin se osa rahoituksesta katettaisiin momentin 32.50.03 vuoden 2023 määrärahasta, jota voi käyttää vuoden 2024 kustannuksiin. Maahanmuuttoviraston henkilöstötyö katetaan viraston olemassa olevilla resursseilla.

Kustannukset syntyvät sääntelyn toteuttamisen edellyttämistä muutoksista EnterFinland-palveluun ja UMA-asiankäsitteilyjärjestelmään. Keskeisiä kehityskohteita ovat päätöspäätösten ja oleskelulupakorttipohjien lakiviittausten päivittäminen, sähköiseen hakemuslomakkeeseen EU:n sinistä korttia ja kansainvälisen suojelun myöntämisestä toisessa EU-maassa koskevien kysymysten lisääminen ja tietojen tietokantaan tallentamisen mahdollistaminen, vastaavien kysymysten lisääminen perheenjäsenen sähköiseen hakemuslomakkeeseen sekä logiikka tietojen yhdistämiseen ja myös tilastoinnin kehittäminen direktiivin edellyttämällä tavalla. Lisäksi mahdollisia muita lisäkehityskohteita ovat sähköiseen hakemuslomakkeeseen lisättävä kysymys muissa EU-maissa oleskelusta, EU:n sinisen kortin hakijan ja perheenjäsenen hakemustietojen linkittäminen, mahdolliset lisäominaisuudet toimeentuloedellytykseen liittyen, tietojen välitykseen liittyvien tehtävien luonti tilanteisiin, joissa hakijalle on myönnetty kansainvälistä suojelua toisessa EU-maassa, ja EnterFinland-palvelun muutoksia, joilla ohjataan hakijaa hakemaan tilanteeseen sopivaa lupatyyppejä.

4.2.2 Vaikutukset yrityksiin

Esityksellä ei juurikaan ole tunnistettuja vaikutuksia yrityksiin. Esityksellä ei vaikuteta kasvuedellytyksiin tai kilpailukykyyn, koska Suomessa on jo ollut käytössä kansallinen oleskelulupa, jonka alempi palkkaraja on mahdollistanut erityisasiantuntijoiden palkkaamisen kolmansista maista.

4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

4.2.3.1 Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset

Esityksen tarkoituksena on edistää hallittua maahanmuuttoa perusoikeuksia kunnioittaen ja Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset huomioon ottaen. Suomi on sitoutunut kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisesti ehkäisemään ulkomaisten työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä syrjivää kohtelua ja hyväksikäyttöä. Perustuslain 6 §:n sääntely yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän kieltämiseksi koskee myös ulkomaisia työntekijöitä ja heidän perheenjäseniään. EU:n sinisen kortin hakijaa koskeva hakemuksen hylkäämistä ja luvanhaltijaa koskeva luvan peruuttamista ja uusimatta jättämistä koskeva sääntely olisi ulkomaalaislain sääntelyyn nähden täsmällisempää. Vaikka esityksen kohderyhmä ei ole tyypillisimmin syrjivän kohtelun ja hyväksikäytön kohteena, esityksen sääntelyllä on positiivinen vaikutus perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Sääntelyn ollessa aikaisempaa täsmällisempää, perus- ja ihmisoikeusvaikutukset korostuvat.

4.2.3.2 Hakijat ja näiden perheenjäsenet

Hakijan asema parantunee, kun sininen kortti helpommin saavutettavissa alemman palkkakynnyksen vuoksi. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen P-EU – asema on helpompi saavuttaa, kun oleskelua toisessa jäsenvaltiossa voi tietyin edellytyksin kerryttää.

Myös joustava lyhytaikainen liikkuvuus kohentaisi kortin haltijan asemaa. Kokonaisuudessaan sinisen kortin suosio voisi lisääntyä. Muutokset tukevat myös EU:n sinisen kortin hakijan ja haltijan perheenjäsenen asemaa.

EU:n sinisen kortin haltija saa ehdotuksen mukaan parempaa suojaa työttömäksi jäädessään. Jos siis kortinhaltija jää työttömäksi luvan voimassaoloaikana, lupaa ei saa peruuttaa kolmen tai kuuden kuukauden aikana riippuen maassa oleskelun pituudesta. Tämä tällöin koskee myös perheenjäsentä, jonka lupa on riippuvainen kortinhaltijan luvasta.

EU:n sinisen kortin haltijan oikeus liikkua ensimmäisen jäsenvaltion myöntämällä luvalla toiseen jäsenvaltioon helpottuu, mutta vain hieman. Lyhytaikainen liikkuminen tulee mahdolliseksi enintään 90 päivän ajaksi ja ilman velvollisuutta hakea EU:n sinistä korttia toisesta jäsenvaltiosta, johon liikkuminen kohdistuu. Sen sijaan pitkäaikainen liikkuminen helpottuu siten, että aiemmin 18 kuukauden oleskelusta vaaditaan jatkossa 12 kuukauden oleskelu EU:n sinisen kortin haltijana ennen kuin liikkuminen on mahdollista. Muutos on vaatimaton. Liikkuminen tällöin edellyttää hakemuksen tekemistä toisessa jäsenvaltiossa ja sen jäsenvaltion asettaman palkkakynnyksen ylittämistä.

4.2.3.3 Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo

Esityksellä ei ole juurikaan uusia vaikutuksia yhdenvertaisuuden kannalta. Esityksellä ei myöskään ole vaikutusta sukupuolten tasa-arvoon, sääntely on siinä suhteessa neutraalia ja on täysin hakijasta ja työnantajasta kiinni, mitä sukupuolta EU:n sinistä korttia hakeva ja tämän perheenjäsenet ovat.

4.2.3.4 Viranomaiset

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto arvioi, että pätevyysarvioimisesta voi tulla aiempaa tulkinnanvaraisempaa ja haastavampaa, kun jatkossa ei vaadittaisi korkeakoulututkintoa, vaan muukin korkea pätevyys kelpaisi. Lisäksi Maahanmuuttoviraston on tehtävä muutoksia hakulomakkeisiin ja tietojärjestelmään.

Jos EU:n sinisen kortin haltijoiden liikkuvuus lisääntyy jäsenvaltioiden välillä, myös jäsenvaltioiden yhteyspisteiden välisten ilmoitusten määrä lisääntyy. Tällä hetkellä ilmoitusten käsittelyyn liittyy Maahanmuuttovirastossa paljon manuaalista työtä. Jos ilmoitusten määrä kasvaa, niiden työllistävyys riippuu osaksi menettelyn automaatioasteesta.

Sinisen kortin haltijoiden pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan hakemusten (P-EU) määräin saattaa tulla maltillista kasvua luvan myöntämisen edellytysten muuttumisen johdosta. P-EU -hakemusten käsittely muuttuisi ja uusia haasteita saattaisi olla etenkin toisessa jäsenvaltiossa oleskelun selvittämisen osalta, koska sitä oleskelua tulisi lukea hakijan eduksi.

Maahanmuuttovirasto arvioi lisäksi, että erityisosaajadirektiivissä säädetty nykyistä laajempien tilastointitietojen tuottaminen ja niiden toimittaminen komissiolle määräajoin saattaa merkitä aiempaa suurempaa työmäärää.

Edustustot

Esityksellä ei ole tunnistettu olevan vaikutuksia Suomen edustustojen oleskelulupatehtävien hoitamiseen. Esityksellä ei myöskään ennakoida olevan merkittävää muutosta edustustojen työmäärään. Oleskeluluvan hakijoiden välinen jakauma voi muuttua kansallisen erityisasiantuntijan oleskeluluvan ja EU:n sinisen kortin luvan välillä. Uusi sääntely edellyttäisi kuitenkin edustustojen kouluttamista EU:n sinisen kortin uudistuksista.

4.2.3.5 Turvallisuus

Esityksestä ei johdu asiallista muutosta lupamenettelyyn EU:n sinisen kortin osalta, koska siitä säädetään ulkomaalaislain 5 luvussa ja muutoksen jälkeen omassa laissaan, mutta ulkomaalaislain 5 luvun menettelyä soveltaen. EU:n sinisen kortin hakija ja haltija ei tyypillisesti ole nähty maahanmuuton kannalta ongelmallisena kohderyhmänä, johon tulisi kohdistaa erityistä huomiota muuta kuin positiivisessa mielessä. Esityksellä ei siten ole nähtävissä vaikutuksia turvallisuuteen.

4.2.3.6 Työllisyys ja työelämä

EU:n sinisen kortin haltija saa ehdotuksen mukaan parempaa suojaa työttömäksi jäädessään. Jos siis kortinhaltija jää työttömäksi luvan voimassaoloaikana, lupaa ei saa peruuttaa kolmen tai kuuden kuukauden aikana riippuen maassa oleskelun pituudesta. Tämä koskee tällöin myös perheenjäsentä, jonka lupa on riippuvainen kortinhaltijan luvasta. Kortinhaltijalla on siten mahdollisuus etsiä uusi työpaikka mainittujen aikojen puitteissa ja oleskeluluvan voimassaoloaikana, jos se on pitempi aika.

4.2.3.7 Ahvenanmaa

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 2 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövalta on asioissa, jotka koskevat oikeutta oleskella maassa. Ahvenanmaalla toimii Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, joka käsittelee työntekijän oleskelulupahakemuksia, mutta ei tämän esityksen tarkoittamia EU:n sinistä korttia koskevia hakemuksia.

4.2.3.8 Kunnat ja hyvinvointialueet

Esityksellä ei ole kustannusvaikutuksia kuntiin ja hyvinvointialueisiin eikä se aiheuta niille tehtäviä. Kunnat ja hyvinvointialueet voivat omalla toiminnallaan houkutellessa esityksen kohteena olevia korkean osaamistason maahanmuuttajia alueelleen.

4.2.3.9 Rajat ylittävät vaikutukset

Esityksellä ei tule olemaan suuria vaikutuksia pitkäaikaisessa liikkuvuudessa, koska uudistetun direktiivin liikkuvuutta koskeva sääntely ei helpottunut paljoa. Sen sijaan direktiivissä säädetään lyhytkestoisesta eli enintään 30 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana tapahtuvasta liikkuvuudesta ensimmäisen jäsenvaltion myöntämällä luvalla, mikä voi lisätä liikkuvuutta. Voimassa olevan EU:n sinisen kortin osalta liikkuvuudesta ei ole tilastotietoa. Liikkuvuuden lisääntyessä sillä on vaikutusta Maahanmuuttoviraston toimintaan EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytysten selvittämisen osalta ja ilmoituksen toiselle jäsenvaltiolle tekemisen osalta. Rajavartiolaitokselle tehtävänä olisi tarkistaa liikkumisen edellytykset, kun liikkuminen tapahtuu Schengenin ulkorajan yli.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Ulkomaalaislain muuttaminen vai erillislaki

Erityisosaajadirektiivin täytäntöönpanossa oli päätettävä, säädetäänkö siitä ulkomaalaislaissa vai omassa erillislaissa, kuten on tehty ns. ICT-lain ja kausityölain kohdalla, joissa myös kansallinen sääntely perustuu direktiiviin. EU:n sinisestä kortista säädetään tällä hetkellä ulkomaalaislaissa sen perusteella, mitä kumotussa direktiivissä 2009/50/EY säädetään. Direktiivin täytäntöönpano on ollut tuolloin erilaista, sillä esimerkiksi direktiivin hakemuksen hylkäämistä ja EU:n sinisen kortin uusimatta jättämistä ja peruuttamista koskevasta sääntelystä eikä direktiivin soveltamisalasta säädetyä direktiivissä säädetyn mukaisesti ulkomaalaislaissa. Näin ollen käytännössä EU:n sinistä korttia koskevaan hakemukseen sovelletaan esimerkiksi ulkomaalaislain 36 §:ää, mikä ei vastaa direktiivin sääntelyä. Komissio on viime vuosina tehostanut direktiivien täytäntöönpanon seuranta muun muassa siitä syystä, että EU:n tulee näyttäytyä mahdollisimman yhtenäisenä kolmansien maihin nähden sikäli kuin se direktiiveihin liittyvä kansallinen liikkumavara huomioon ottaen on mahdollista ja myös, koska direktiiveissä säädettyihin oleskelulupiin liittyy joissakin tilanteissa luvanhaltijan oikeus liikkua direktiivin tarkoituksessa työskentelemään tai opiskelemaan toiseen jäsenvaltioon. Lisäksi EU-sääntelyn täytäntöönpanoa korostaa se seikka, että pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan hakemuksessa voidaan uuden erityisosaajadirektiivin mukaan tietyin edellytyksin ottaa huomioon oleskelua toisessa jäsenvaltiossa laskettaessa viiden vuoden oleskeluaikavaatimuksen täyttämistä.

Sisäministeriön johtama seurantaryhmä on valmistellut ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshankkeessa julkaisun Näkökohtia ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen valmisteluun ([sisäministeriön julkaisuja 2023:17](#)). Jos ulkomaalaislain kokonaisuudistus käynnistyy, sen yhteydessä vaihtoehtona on erillislakien integroiminen yhteen uuteen ulkomaalaislakiin.

Palkkakynnys

Erityisosaajadirektiivin 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että työ sopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa mainitusta kuukausi- tai vuosipalkasta koostuvan bruttovuosipalkan määrä ei saa alittaa asianomaisen jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten asettamaa ja julkaisemaa palkkakynnystä. Toisessa alakohdassa säädetään, että palkkakynnyksen on oltava vähintään 1,0 kertaa mutta enintään 1,6 kertaa keskimääräinen bruttovuosipalkka asianomaisessa jäsenvaltiossa.

Saman artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltio voi soveltaa alemmaa palkkakynnystä, jonka on oltava vähintään 80 prosenttia kyseisen jäsenvaltion 3 kohdan mukaisesti asettamasta palkkakynnyksestä, sellaisiin ammatteihin liittyvän työn osalta, joissa erityisesti tarvitaan työskentelemään kolmansien maiden työntekijöitä ja jotka kuuluvat ISCO luokituksen pääryhmiin 1 ja 2, edellyttäen, että alempi palkkakynnys on vähintään 1,0 kertaa kyseisen jäsenvaltion keskimääräinen bruttovuosipalkka.

Lisäksi 5 kohdan mukaan jäsenvaltio voi soveltaa alemmaa palkkakynnystä, jonka on oltava vähintään 80 prosenttia kyseisen jäsenvaltion 3 kohdan mukaisesti asettamasta palkkakynnyksestä, sellaisten kolmannen maan kansalaisten osalta, jotka ovat suorittaneet korkea-asteen tutkinnon enintään kolme vuotta ennen EU:n sinistä korttia koskevan

hakemuksen tekemisestä, edellyttäen, että alempi palkkakynnys on vähintään 1,0 kertaa asianomaisen jäsenvaltion keskimääräinen bruttovuosipalkka.

Palkkakynnyksen määrittelyssä on siten kansallista liikkumavaraa erityisosaajadirektiivin 5 artiklan 3–5 kohdassa.

Kumotun erityisosaajadirektiivin mukaan palkkakynnyksen tuli olla vähintään 1,5 kertaa keskimääräisen bruttovuosipalkan suuruinen. Lisäksi jäsenvaltiot ovat voineet määrittää alemman palkkakynnyksen (1,2) tietyissä kansallisesti määritellyissä ammateissa, jotka kuuluvat ISCO-pääryhmiin 1 ja 2. Suomella tällaista matalampaa palkkakynnystä tiettyihin ammatteihin ei ole määriteltynä. Ulkomaalaislain 73 a §:n mukaan EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksenä on, että työsopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa sovittu palkka on vähintään 1,5-kertainen verrattuna keskimääräiseen palkansaajan bruttopalkkaan.

Direktiivin neuvotteluja varten hallitus antoi komission ehdotuksesta eduskunnalle 1.9.2016 valtioneuvoston U-kirjelmän ([U 44/2016 vp](#)), johon hallintovaliokunta antoi valiokunnan lausunnon 28.9.2016 ([HaVL 30/2016 vp](#)). U-jatkokirje annettiin eduskunnalle 24.4.2017, johon hallintovaliokunta antoi lausunnon 31.5.2017 ([HaVL 16/2017 vp](#)). Valiokunta piti yhtäältä tärkeänä, että uuden direktiivin mukainen palkkakynnys on alhaisempi kuin nykyisin, ja toisaalta, että kansalliset lupajärjestelmät täydentävät direktiivin mukaista menettelyä ja että mahdollisuus täydentävän kansallisen lupajärjestelmän säilyttämiseen on Suomen kannalta keskeinen.

Erityisosaajadirektiivin edellä mainitussa artiklassa säädetyn mukaan jäsenvaltio asettaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun palkkakynnyksen sen jälkeen kun työmarkkinaosapuolia on kuultu kansallisten käytäntöjen mukaisesti. Työmarkkinaosapuolia on kuultu 30.3.2023, kuten kohdassa 1.2 todetaan. Työmarkkinaosapuolet katsoivat yksimielisesti, että palkkatasoksi valitaan 1,0. Samalla kävi selväksi, että erityisosaajadirektiivin 5 artiklan 4 ja 5 kohdan tilanteista ei ole tarve säätää.

Hallituksen esityksen valmistelussa on päädytty siihen, että palkkatasoksi valitaan 1,0, joka on sama kuin kansallisen oleskeluluvan kohdalla.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että EU:n sinisen kortin hakijamäärät voisivat nousta palkkakynnyksen laskiessa mahdollisesti siirtymällä erityisasiantuntijan luvasta EU:n sinisen kortin puolelle. Lisäksi EU:n sinisen kortin alempi palkkakynnys saattaa merkitä joissakin tilanteissa hakemuksen tarkempaa selvittämistä sen osalta, onko todella kyse erityispätevyyttä vaativasta työstä. Tällaista on ilmennyt jonkin verran jo kansallisen erityisasiantuntijan hakemusten kohdalla, joissa yritetään kiertää työntekijän oleskelulupaan liittyvää sääntelyä hakemalla erityisasiantuntijan lupaa ”tavallisiin” työtehtäviin.

Maahanmuuttovirasto lisäksi arvioi, että alempi palkkakynnys saattaisi tehdä Suomen myöntämästä EU:n sinisestä kortista keinon siirtyä toiseen jäsenvaltioon, kun myös liikkuvuus helpottuu. Pitkäaikainen liikkuminen on tosin mahdollista vasta 12 kuukauden jälkeen aiemman 18 kuukauden sijasta ja se edellyttää lisäksi, että toinen jäsenvaltio myöntää sen maan kansallisen sääntelyn perusteella EU:n sinisen kortin.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Saksan osalta on tiedossa, että se aikoo laskea EU:n sinisen kortin tulorajoja. Hallitus haluaa myös painottaa aiempaa enemmän työkokemusta tutkintojen sijaan. Jatkossa henkilön

vähintään kaksivuotisen tutkinnon ei tarvitsisi olla Saksassa tunnustettu, mikäli henkilöllä on myös kaksi vuotta työkokemusta.

Viro aikoo todennäköisesti pysyttää, kunhan maan uusi hallitus asiasta päättää, EU:n sinisen kortin palkkakynnyksen 1,5:ssä, joka vuonna 2023 vastaa 2 528 euron bruttoansiota kuukaudessa. Sillä on tällä hetkellä käytössä 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti alempi palkkakerroin 1,24 eli 2 098 euroa kuukaudessa, joka on ollut sama vuodesta 2010 lukien, mutta todennäköisesti Viro ei aio enää säilyttää direktiivin sallimaa alempaa palkkakynnystä tietyissä ammattiryhmissä tai vaihtoehtoisesti se muuttaa merkittävästi ammattiryhmien listaa. Listalla ovat erityisasiantuntijat ja johtajat luonnontieteen ja tekniikan sekä terveydenhuollon alalla, pedagogit, liiketalouden ja hallinnollisten asioiden erityisosaajat, tiedotuksen ja viestinnän erityisosaajat sekä laki-, kulttuuri- ja sosiaalialojen erityisosaajat. Vuonna 2010 kaikkia ulkomaalaisia työntekijöitä koski vähintään 1,24-kertainen palkka. Tällä hetkellä vaatimuksena on palkkakerroin 1,0 eli 1 685 euroa kuukaudessa, mikä on johtanut siihen, ettei EU:n sinistä korttia haeta, koska oleskeluluvan saa tällä alemmalla palkkatasolla.

Ruotsissa työryhmä on pohtinut palkkarajaa, muutoksia nykyiseen rajaan (1,5) ei ole esitetty. Asia on kuitenkin vielä kesken poliittisen käsittelyn puuttuessa. Kansallista erityisosaajan lupaa Ruotsissa ei ole. Hallitus on antanut Migrationsverketille tehtävän edistää erityisosaajien työperusteista maahanmuuttoa, ja tätä tehtävää varten virastossa on perustettu työryhmä, joka aikoo uudistaa työlupaprosessin. Migrationsverketin 12.5.2023 päivätyn [tiedotteen](#) mukaan virastossa on tehty päätös nopeuttaa työntekijän oleskelulupaa ja että kokonaan uusi työperusteisten lupien käsittelymalli tullee ottamaan käyttöön vielä kuluvan vuoden aikana. Lisäksi virastoon tullee perustamaan kansainvälisen rekrytoinnin yksiköitä, jotka palvelevat erityisosaajia palkkaavia työnantajia. Tavoitteeksi on asetettu, että erityisosaajien työntekijän oleskelulupahakemukset ratkaistaisiin 30 vuorokaudessa.

Valmistelun loppuvaiheessa syyskuussa 2023 on saatu tietoa joidenkin muiden jäsenvaltioiden valmistelusta palkkakynnyksen osalta. Slovenia aikoo säätää tasosta 1,0, josta Romania myös on jo säätänyt. Itävalta on asettanut palkkakynnykseksi 1,0 ja on säätänyt asetuksen, jonka nojalla työ- ja elinkeinoministeri voi nostaa kynnyksen 1,5:een, jos palkat nousevat keskimääräistä enemmän tai työmarkkinoiden kehitys on negatiivista. Slovakia aikoo säätää tasosta 1,2. Alankomaat on asettanut tason 1,29, joka vastaa kansallisen luvan kohdalla noudatettavaa tasoa. Belgiassa alueet määrittävät tason, mutta yleinen taso olisi 1,3. Latvia ja Bulgaria ovat asettaneet tason 1,5, kuten myös Unkari, jossa on lisäksi käytössä myös alempi taso 1,2 erityisesti terveydenhuoltoalan ammattiteissa, esimerkiksi ravitsemusterapeutti, fysioterapeutti ja apteekkari. Kroatialla on direktiivin täytäntöönpano vielä kesken ja esitys sisältää tällä hetkellä tason 1,5. Kreikka on asettanut tason 1,6. Espanjassa, Luxemburgissa ja Italiassa menettelyt ovat vielä kesken.

6 Lausuntopalaute

Lausuntokierros järjestettiin 1.8.–12.9.2023. Lausuntoa on pyydetty [lausuntopalvelu.fi:n](https://lausuntopalvelu.fi) kautta Ahvenanmaan hallintotuomioistuimelta, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta (Ålands landskapsregering, AKAVA:ltä, AMS:ilta (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet), Eduskunnan oikeusasiamieheltä, Elinkeinoelämän keskusjärjestö EK:lta, Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelta, hallintotuomioistuimilta, Helsingin kauppakamarilta, Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta, Kaakkois-Suomen TE-toimistolta, KEHA-keskukselta, Kelalta, Keskuskauppakamarilta, Kuntaliitolta, Kuntatyönantajat KT:lta, liikenne- ja viestintäministeriöltä, Maahanmuuttovirastolta, maa- ja metsätalousministeriöltä, Oikeuskanslerinvirastolta, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, oikeusministeriöltä, Opetushallitukselta, Pirkanmaan ELY-

keskukselta, Pirkanmaan TE-toimistolta, puolustusministeriöltä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistolta, Poliisihallitukselta, poliisilaitoksilta, Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK:ilta, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Suomen toimihenkilöiden keskusjärjestö STTK:lta, Suojelupoliisilta, Suomen Yrittäjiltä, ulkoministeriöltä, Uudenmaan ELY-keskukselta, valtiovarainministeriöltä, valtioneuvoston kanslialta, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolta ja ympäristöministeriöltä. Lausuntoja saapui 22 kappaletta.

Luonnoksen määritelmien osalta lausujat näkivät, että korkean ammattipätevyyden määritelmän tulisi olla riittävän laaja, jotta se soveltuisi työelämän osaajatarpeiden nopeisiin muutoksiin. Toisaalta nähtiin myös, että se muuttuu kovin tulkinnanvaraiseksi, kun se voisi korkea-asteen tutkinnon lisäksi perustua myös korkeaan ammattipätevyyteen.

Lausujat pitivät lain soveltamisalaa yksimielisesti tarkoituksenmukaisena. Palautteessa nostettiin kuitenkin esiin direktiivin suhde työntekijöiden lähettämisestä annettuun direktiiviin ja pyydettiin selvittämään näiden suhdetta. Esityksen 12 §:n säännöskohtaisia perusteluja on palautteen johdosta tarkennettu.

Esitykseen sisältyvää palkkakynnystä (1,0) pidettiin pääsääntöisesti sopivana. Lausunnoissa pyydettiin kuitenkin kiinnittämään huomiota siihen, että palkkakynnys ei syrjäytä työehtosopimusten soveltuvuutta ja niissä sovittuja palkkoja. Esitystä on palautteen johdosta muutettu ja sen 5 §:ään on lisätty uusi 2 momentti. Myös perusteluja on täsmennetty. Yhdessä lausunnossa kiinnitettiin huomiota riskiin, että liian matala palkkakynnys voisi toimia työntekijän oleskelulupaan liittyvän sääntelyn kiertämiskeinona tilanteessa, jossa korkean osaamisen määritelmä on kovin lavea. Lausujien näkemys oli, että mikäli palkkakynnys asetettaisiin tasolle 1,0, ei alempien palkkakynnysten käyttöönotto olisi tarpeen.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, ettei esityksessä oteta kantaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstön asiantuntijoiden ammattioikeuksien hakuprosessiin tai heitä koskeviin kielitaitovaatimuksiin. Kommenttien johdosta ei ole muutettu esitystä, koska nyt ehdotettu lainsäädäntö koskee maahantuloa, eikä se sulje pois mahdollisia muita ehtoja, joita työskentelylle tietyillä toimialoilla on.

Lausunnoissa on yksimielisesti suhtauduttu täysin kielteisesti sinisen kortin haltijoiden velvollisuuteen työllistyä uuteen työhön kolmen kuukauden määräajassa, jos työt loppuvat, ja tilalle ehdotettiin kuuden kuukauden määräaikaa. Perusteluina korostettiin, että erityisosaajien työnhauille ovat tyypillisiä useita kuukausia kestävät rekrytointiprosessit, joiden tarkoituksena on mitata hakijan pätevyyttä ja motivaatiota. Lisäksi asiaa painotettiin erityisosaajien turvallisuudentunteella. Esitystä ei kuitenkaan ole perusteltua muuttaa tässä vaiheessa, vaan sääntelyä muutetaan myöhemmin siinä yhteydessä, kun vastaavanlaisen hallitusohjelmakirjauksen johdosta muutetaan ulkomaalaislakia.

Lisäksi palautteessa kiinnitettiin huomiota siihen, että Maahanmuuttoviraston tulisi voida tarkastaa henkilön ammattipätevyys silloinkin, kun henkilöllä on aiemmin ollut kansallinen erityisasiantuntijan oleskelulupa, jos EU:n sinistä korttia lupaa haetaan eri ammattialalle. Tämän osalta esityksen 6 §:n 3 momenttia on muutettu.

Lausunnoissa kannatettiin perheenjäsenten rajoittamatonta työnteko-oikeutta, mutta pyydettiin täsmennettäväksi perheenjäsenen työnteko-oikeutta pitkäaikaisen liikkumisen yhteydessä. Tältä osin esityksen 15 §:ää on täydennetty uudella 3 momentilla. Lausunnoissa toivottiin työnteko-oikeussääntelyn selkeyttämistä sen osalta mitä työtä EU:n sinisellä kortilla saa tehdä ja milloin työnteko-oikeus alkaa ja päättyy. Esitystä on palautteen johdosta täsmennetty.

Hallituksen esitykseen ehdotettiin sisällytettävän direktiivin 7 artiklan 2 e kohta, jossa säädetään eettisen rekrytoinnin varmistamisesta pätevien työntekijöiden puutteesta kärsiviin ammatteihin alkuperämaissa. Muutoin hylkäysperusteita pidettiin tarkoituksenmukaisina. Esitystä ei palautteen johdosta muutettu, koska edellä mainittua artiklan alakohtaa on vaikea soveltaa yksittäisen hakemuksen kohdalla.

Yhdenvertaisen kohtelun osalta lausujat olivat sitä mieltä, että sosiaaliturva- ja eläkesääntely täyttävät jo direktiivin vaatimukset EU:n sinisen kortin haltijoiden kohtelemisesta yhdenvertaisesti Suomen kansalaisten kanssa. ARA-asukasvalintasäännöksiä osalta on tärkeää, että sääntelyä muutettaisiin, jotta yhdenvertainen kohtelu toteutuisi. Nämä muutokset on lisätty esitykseen.

Pitkään oleskelleen EU-oleskeluluvan osalta lausuntopalautteessa on todettu, että uudet laskentasäännöt saattavat aiheuttaa hienoista hakemusmäärien nousua. Tässä yhteydessä lausujat nostivat esiin Maahanmuuttoviraston hakemuskäsittelyn resursoinnin tärkeyden ja sen, että Maahanmuuttoviraston järjestelmiä ja prosesseja olisi tärkeä kehittää.

Hakemuksen 90 päivän enimmäiskäsittelyaikaa pidettiin pitkänä aikana verrattuna työperusteisten oleskelulupien enimmäiskäsittelyaikoihin, ottaen huomioon hallituksen yhden viikon käsittelyaikatavoitteen. Esitystä on palautteen johdosta muutettu vastaamaan ulkomaalaislain 5 luvun käsittelyaikoja. Muutoksen myötä käsittelyajat ovat samat kuin kansallisessa erityisasiantuntijan luvassa ja vastaavat paremmin myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaa, jossa tavoitellaan työperusteisten oleskelulupien käsittelyn kuukauden enimmäisaikaa. Yli 4 000 euroa kuukaudessa ansaitsevien erityisasiantuntijoiden kohdalla tavoitellaan viikon enimmäiskäsittelyaikaa.

Oikeuskansleri lausui, että esityksen Ahvenanmaata koskevassa osiossa olisi perusteltua laajentaa tarkastelua itsehallintolain pykälien ohella siihen, miten Ahvenanmaalla toimivat viranomaiset soveltaisivat ehdotettua sääntelyä ja miten se vaikuttaisi heidän toimintaansa. Lisäksi tulisi tarkastella UMA-järjestelmää, jossa ei ole ruotsinkielistä käyttöliittymää, mitä Oikeuskansleri pitää ongelmallisena. Oikeuskansleri ehdotti myös direktiivin kansallista liikkumavaara selkeytettävän esityksessä. Esitystä on näiden huomioiden johdosta täsmennetty.

Lausunnoissa kiinnitettiin myös huomiota siihen, että ehdotetun erillislain säätämisen myötä EU:n sinisiä kortteja ja niihin liittyviä perheen yhdistämishakemuksia koskevat valitukset tulisi ratkaista kolmen jäsenen kokoonpanossa, koska esityksessä ei ole ehdotettu muutettavaksi hallinto-oikeuslain 12 a §:ää.

Ulkomaalaislain mukaisiin oleskelulupa-asioihin rinnastuvia oleskelulupa-asioita ratkaistaan myös muissa erillislakeissa, joiden nojalla ratkaistavia asioita ei ole kuitenkaan näiden lakien säätämisen yhteydessä sisällytetty hallinto-oikeuslain 12 a §:n 1 momentin 8 kohtaan. Näitä erillislakeja ovat esimerkiksi laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten (907/2017) ja laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018). Oikeusministeriössä on käynnissä hallinto-oikeuksien kokoonpanosääntelyn uudistamistarpeen arvioimishanke, jonka yhteydessä arvioidaan kokoonpanosäännösten toimivuutta ja ajantasaisuutta. Hallinto-oikeuslain 12 a §:n tarkistamistarvetta arvioidaan hankkeen yhteydessä.

Muutoksenhaun osalta on huomautettu myös, että esityksen luonnoksessa ei ole mainintaa työnantajan valitusoikeudesta. Lisäksi palautteessa todettiin, että toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymistä tulisi selvittää, koska toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy

voimassa olevan ulkomaalaislain 192 §:n 3 momentin mukaisesti vain silloin, kun on kyse ulkomaalaislain 5 luvun mukaisesta oleskelulupaa koskevasta asiasta. Muutokset on tehty esitykseen.

Lisäksi lausujat kiinnittivät huomiota siihen, että työnteke-oikeuden alkamista ja sen laajuutta koskevaa kohtaa tulisi täsmentää ja että epäselväksi jäi, onko tilapäisen liiketoiminnan osalta kyse yrittäjämuotoisesta tai työsuhteisesta työstä. Esityksen 10 §:n perusteluita on lausuntojen johdosta täsmennetty.

Ulkoministeriö esitti, että lakiluonnoksen hakemuksen jättämistä koskevasta pykälästä poistettaisiin mahdollisuus jättää hakemus toisen Schengen-valtion edustustoon siitä syystä, että muilla jäsenmailla ei ole teknisiä valmiuksia tallentaa ja lähettää Suomelle hakijan biometrisiä tunnisteita, kuten sormenjälkiä ja kuvaa. Lisäksi ulkoministeriö on maininnut, että tähän mennessä yksikään toinen Schengen-valtio ei ole suostunut ottaa hoidettavakseen Suomen oleskelulupa-asioita, joten vastaavasti Suomella ei olisi mahdollisuuksia ottaa hoitaakseen toisen Schengen-valtion oleskelulupa-asioita kyseisen järjestelyn edellyttämällä tavalla. Tämän osalta esitystä ei ole muutettu, jotta sääntely säilyisi johdonmukaisena ulkomaalaislain sääntelyn kanssa.

Lisäksi huomautettiin, että hakijoille ja työnantajille voi olla epäselvää, kannattaako heidän hakea kansallista vai direktiiviin perustuvaa lupaa. Kannatusta on esitetty sille, että ulkomaalaislain 73 §:n erityisasiantuntijan oleskeluluvan haltijalle ja sinisen kortin haltijalle olisi työsuhteen päättymisen tai keskeytymisen kannalta yhteneväiset säännöt.

Työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia koskevaa sääntelyä pidettiin pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisena. Poliisihallituksen mukaan suunnitellut muutokset lainsäädäntöön eivät juurikaan vaikuttaisi poliisin operatiiviseen ulkomaalaisvalvontaan.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten

1 §. Lain tarkoitus. Lain 1 §:ssä ehdotetaan säädettävän lain tarkoituksesta. Lain tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2021/1883 kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta, jäljempänä *erityisosaajadirektiivi*.

2 §. Soveltamisala. Lain 2 §:ssä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain soveltamisesta kolmansien maiden kansalaisiin, jotka hakevat tai joille on myönnetty erityisosaajadirektiivin tarkoittama EU:n sininen kortti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä kolmansien maiden kansalaisista, joihin lakia ei sovelleta.

Momentin 1 kohdan mukaan lakia ei sovelleta niihin, jotka hakevat kansainvälistä suojelua ja odottavat asemaansa koskevaa päätöstä tai jotka saavat tilapäistä suojelua direktiivin 2001/55/EY mukaisesti jossakin jäsenvaltiossa. Sen sijaan lakia sovellettaisiin kansainvälistä suojelua saaviin henkilöihin.

Momentin 2 kohdan mukaan lakia ei sovelleta niihin, jotka hakevat tai saavat kansallisen lainsäädännön, kansainvälisten velvoitteiden tai jäsenvaltion käytännön mukaisesti suojelua tai odottavat asemaansa koskevaa päätöstä.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin, että lakia ei sovelleta niihin, jotka hakevat oleskelulupaa direktiivin (EU) 2016/801 tarkoittamana tutkijana toteuttaakseen tutkimushanketta. Sen sijaan niihin, joille on myönnetty mainitun direktiivin tarkoittama tutkijan oleskelulupa ja jotka oleskelevat maassa, lakia sovellettaisiin.

Momentin 4 kohdassa soveltamisen ulkopuolelle jätetään ne, joille on myönnetty direktiivin 2003/109/EY tarkoittama EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema.

Momentin 5 kohdassa soveltamisalan ulkopuolelle jätettäisiin ne, jotka tulevat jäsenvaltioon sellaisten kansainväliseen sopimukseen sisältyvien sitoumusten nojalla, joilla helpotetaan tiettyjen kaupan ja investointeihin liittyvien luonnollisten henkilöiden ryhmien maahantuloa ja tilapäistä oleskelua. Lakia kuitenkin sovellettaisiin niihin, joille on myönnetty pääsy jäsenvaltion alueelle yrityksen sisäisen siirron saaneina työntekijöinä direktiivin 2014/66/EU mukaisesti.

Momentin 6 kohdan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle jätettäisiin ne, joiden maastapoistamista on lykätty tosiseikkoihin perustuvista tai oikeudellisista syistä.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin, että lakia ei sovellettaisi direktiivin 96/71/EY tarkoittamiin lähetettyihin työntekijöihin.

Momentin 8 kohdan mukaan lain soveltamisalan ulkopuolelle jätettäisiin ne, joilla on unionin ja yhtäältä jäsenvaltioiden ja toisaalta kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten perusteella kyseisten kolmansien maiden kansalaisina samanlainen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla.

3 §. Suhde ulkomaalaislakiin. Pykälässä säädettäisiin ulkomaalaislain soveltamisesta tätä lakia sovellettaessa, ellei tässä laissa toisin säädetä. Ulkomaalaislain maahantuloa, maastalähtöä, oleskelua ja työntekoa koskevaa sääntelyä sovellettaisiin. On huomattava, että erityisosaajadirektiivin 18 ja 19 artiklan mukaisesta EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemasta säädetään ulkomaalaislaissa. Myös esimerkiksi oleskeluluvan lajia ja matkustusasiakirjoja koskevaa ulkomaalaislain sääntelyä sovellettaisiin.

4 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin määritelmistä. Sen 1 kohdassa säädettäisiin kolmannen maan kansalaisen määritelmästä, jolla tarkoitettaisiin muita kuin unionin kansalaisia.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin korkea osaamistasoa vaativa työ. Määritelmä koostuisi kolmesta osasta. Määritelmän a kohdan mukaan se tarkoittaisi työsuhteessa työntekijälle kuuluvaa suojaa, b kohta työnteon vastikkeellisuutta ja c kohta korkea ammattipätevyyttä, jota työssä vaaditaan.

Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin EU:n sininen kortti. Kyseessä olisi oleskelulupa, jossa on oleskelulupaa kuvaava merkintä ”EU:n sininen kortti”. Merkintä tarkoittaa, että EU:n sininen kortti oikeuttaa haltijansa asumaan ja työskentelemään Suomessa tai jonkin jäsenvaltion alueella erityisosaajadirektiivin ehtojen nojalla.

Pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin ensimmäisen jäsenvaltio, joka on se jäsenvaltio, joka ensimmäisenä myöntää hakijalle EU:n sinisen kortin.

Pykälän 5 kohdassa määriteltäisiin toinen jäsenvaltio, joka on se jäsenvaltio, johon EU:n sinisen kortin haltija liikkuu erityisdirektiivissä säädetyllä tavalla ensimmäisessä jäsenvaltiossa myönnettyllä luvalla.

Pykälän 6 kohdassa määriteltäisiin perheenjäsen. Määritelmällä tarkoitetaan perheenyhdistämisdirektiivin 2003/86/EY 4 artiklan 1 kohdan perheenjäsenen määritelmää.

Pykälän 7 kohdassa määriteltäisiin korkea ammattipätevyys. Sillä tarkoitettaisiin pätevyyttä, josta on osoituksena korkea-asteen tutkinto tai korkea ammattiosaaminen.

Pykälän 8 kohdassa määriteltäisiin korkea-asteen tutkinto. Sillä tarkoitettaisiin sellaista tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista pätevyyttä osoittavaa asiakirjaa, jonka toimivaltainen viranomainen on antanut ja joka osoittaa henkilön suorittaneen keskiasteen jälkeisen korkea-asteen koulutusohjelman tai vastaavan koulutusohjelman eli sijaintivaltiossaan korkeakouluksi tai vastaavaksi korkea-asteen oppilaitokseksi tunnustetun oppilaitoksen tarjoamien kurssien muodostaman kokonaisuuden, kun kyseisen tutkinnon hankkimiseksi tarvittavien opintojen kesto on vähintään kolme vuotta ja ne vastaavat vähintään kansainvälisen koulutusluokituksen (ISCED) 2011 tasoa 6 tai tapauksen mukaan eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) tasoa 6 kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Pykälän 9 kohdan a alakohdassa määriteltäisiin korkea ammattiosaaminen. Sillä tarkoitettaisiin erityisosaajadirektiivin liitteessä I lueteltujen ammattien osalta tietämystä, osaamista ja pätevyyttä, josta on osoituksena ammattikokemus, joka on tasoltaan verrattavissa korkea-asteen tutkintoon ja joka on merkityksellistä työsopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa mainitulle ammatille tai siinä mainitulle alalle, ja jotka on hankittu liitteessä I kullekin asiaankuuluvalla ammatille vahvistetun ajanjakson aikana. Liite I olisi kirjoitettuna tässä kohdassa, jolloin se tarkoittaisi ISCO-08 -luokitukseen kuuluvissa ryhmissä 133 ja 25 lueteltuja ammatteja. Erityisosaajadirektiivin 26 artiklan 2 kohdan mukaan komissio antaa viimeistään 18 päivänä marraskuuta 2026 ja joka toinen vuosi sen jälkeen Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomukset liitteessä I olevan ammattiluettelon arvioinnista ottaen huomioon työmarkkinoiden muuttuvat tarpeet. Kyseiset kertomukset laaditaan kansallisten viranomaisten kuulemisen jälkeen ja sellaisen julkisen kuulemisen perusteella, johon työmarkkinaosapuolet osallistuvat. Kyseisten kertomusten perusteella komissio voi tarvittaessa tehdä lainsäädäntöehdotuksia liitteen I muuttamiseksi. Koska liitteeseen I ei ole edellä mainittu huomioon ottaen odotettavissa kovin pikaisesti muutoksia, on perusteltua säätää siitä laissa.

Pykälän 9 kohdan b alakohdassa korkealla ammattiosaamisella tarkoitettaisiin myös muiden ammattien osalta, vain kuin siitä määrätään kansallisessa lainsäädännössä tai kansallisissa menettelyissä, tietämystä, taitoja ja pätevyyttä, josta on osoituksena vähintään viiden vuoden ammattikokemus, joka on tasoltaan verrattavissa korkea-asteen tutkintoon ja joka on merkityksellistä työsopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa mainitulle ammatille tai siinä mainitulle alalle.

Pykälän 10 kohdassa määritelmällä kansainvälinen suojelu tarkoitettaisiin direktiivin 2011/95/EU 2 artiklan a alakohdassa määriteltyä kansainvälistä suojelua.

5 §. EU:n sinisen kortin myöntäminen. Pykälässä säädettäisiin, että EU:n sininen kortin myöntäminen edellyttää hakemuksen tekemistä. Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksistä säädettäisiin 1 momentin 1-3 kohdassa. Hakijan tulee täyttää kohtien mukaiset edellytykset.

Momentin 1 kohdan mukaan hänellä tulee olla vähintään kuuden kuukauden pituinen korkea osaamistasoa vaativaa työtä koskeva työsopimus tai sitova työtarjous, jossa sovittu palkka on vähintään keskimääräinen palkansaajan bruttopalkka. Momentin 2 ja 3 kohdassa säädetään, että hakijalla tulee olla asiakirjat ammattipätevyydestään olemassa ja myös säänneltyjen ammattien osalta vaadittavat erityistä pätevyyttä, lupaa tai hyväksyttyä terveydentilaa koskevat asiakirjat. Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin [2005/36/EY](#) 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määriteltyä säänneltyä ammattia. Säänneltyjen ammattien osalta asiakirjat todistavat hakijan täyttävän kansallisen lainsäädännön mukaiset edellytykset, joita säännellyn ammatin harjoittaminen edellyttää unionin kansalaisilta. Asiakirjoilla tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen antamaa ammatinharjoittamislupaa, toisin sanoen kyseessä on esimerkiksi Valviran myöntämä ammatinharjoittamisoikeus, Opetushallituksen antama tunnustamis-/rinnastamispäätös taikka muun toimivaltaisen viranomaisen antama päätös tai lupa. Vain kyseessä olevan säännellyn ammatin toimivaltainen viranomainen voi arvioida hakijan pätevyyden säänneltyyn tehtävään eli sen, täyttyvätkö lainsäädännön edellytykset ammatin harjoittamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että jota oleskelulupa voidaan myöntää, tulisi ulkomaalaislain 71 §:n 1 kohdan edellytysten täyttyä. Jotta lupa voitaisiin myöntää, tulisi työnantajan olla huolehtinut ja vastaisuudessa kyetä huolehtimaan velvoitteistaan työnantajana ja siitä, että työehdot, joista työnantaja on työntekijän kanssa sopinut, ovat voimassa olevien säännösten ja asianomaisen työehtosopimuksen mukaiset tai, jos työehtosopimusta ei ole sovellettava, että ne vastaavat työmarkkinoilla vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin noudatettavaa käytäntöä.

Pykälän 3 momentin mukaan oleskelulupa myönnettäisiin kahdeksi vuodeksi. Tämä olisi aina oleskeluluvan voimassaolon enimmäispituus. Jos työsuhde olisi tätä lyhyempi, lupa myönnettäisiin työsuhteen pituuden mukaan lisättynä kolmella kuukaudella, mutta kuitenkin enintään kahden vuoden pituisena. Tämä perustuu suoraan direktiivin 9 artiklan 2 kohtaan. Oleskeluluvan lajin osalta sovellettaisiin 3 §:n perusteella ulkomaalaislain sääntelyä, onko lupa tilapäinen vai jatkuva.

6 §. EU:n sinisen kortin hakijan ja työnantajan selvittämisvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin hakijan ja tämän työnantajan selvittämisvelvollisuuksista lupamenettelyssä. Pykälän 1 momentin mukaan EU:n sinisen kortin hakijan selvittämisvelvollisuuden sisällöstä säädetään ulkomaalaislain 71 a §:n 1 momentissa ja vastaavasti työnantajan osalta ulkomaalaislain 71 b §:n 1 momentissa. Säännöstä olisi tarkoitus soveltaa hallituksen esityksessä HE 114/2022 vp säännöskohtaisissa perusteluissa kirjoitetulla tavalla, koska sitä tällä hetkellä sovelletaan myös EU:n sinisen kortin hakemukseen.

Pykälän 2 momentin osalta ehdotetaan myös, että soveltaminen noudattaisi ulkomaalaislain 5 luvun osalta säädettyä menettelyä. Koska hakemuksessa ei lähtökohtaisesti tarvitsi esittää asiakirjoja, sääntelyllä mahdollistetaan asiakirjojen esittäminen lupaviranomaiselle tarkistamista varten, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hakija ei täytä EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa hakijalla on ulkomaalaislain 73 §:ssä tarkoitettu erityisasiantuntijan oleskelulupa ja hän hakee EU:n sinistä korttia. EU:n sinisen kortin myöntämisen osalta tällaisessa tilanteessa ei saa vaatia erityisosajadirektiivin 5 artiklan 6 kohdassa säädetyn johdosta samoja selvityksiä kuin yleensä. Ammattipätevyyden todistavia asiakirjoja ei saa vaatia, jos korkea ammattipätevyys on jo varmennettu kansallista oleskelulupaa koskevan hakemuksen yhteydessä. Jos työssä vaaditaan erityistä pätevyyttä, lupaa tai hyväksyttyä terveydentilaa, ei tätä osoittavia asiakirjoja saa vaatia, jos ei kyseessä ole

uusi työsuhde. Näin ollen, tilanteissa, joissa asiakirjat on pyydetty kansallisen erityisasiantuntijan hakemuksen yhteydessä, ei ehdotettavan uuden lain 5 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa sovellettaisi. Tämä mahdollistaisi sen, että jos asiakirjoja ei erikseen ole pyydetty kansallista lupaa myönnettäessä, voidaan ne tarvittaessa pyytää esittämään EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen yhteydessä.

7 §. Hakemuksen jättäminen. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen tekemisestä ja jättämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan hakemuksen tekee hakija eli kolmannen maan kansalainen itse. Hakeminen tapahtuisi sähköisesti verkossa, mutta jos se ei jostain syystä olisi mahdollista, hakemuksen voisi tehdä myös paperisena.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että hakemus jätetään Suomessa Maahanmuuttovirastolle. Tämä koskee niin sähköisesti kuin paperisena tehtäviä hakemuksia. Asiointi tapahtuisi Maahanmuuttoviraston verkkosivuilla ja tarpeen mukaan toimipisteessä. Ulkomailla hakeminen tapahtuu 1 momentin mukaisesti myös sähköisesti tai paperisena. Asiointi tapahtuisi Suomen edustustossa, ulkoisella palveluntarjoajalla tai toisen [Schengen-valtion](#) edustustossa siten kuin se on mahdollista paikallisesti siellä, missä hakija asioi.

8 §. EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen hylkääminen. Säännöksessä säädettäisiin EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen hylkäämisestä. Säännöksen 1 momentissa säädettäisiin ehdottomista hylkäämisperusteista ja 2 momentissa harkinnanvaraisista perusteista.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan hakemus olisi hylättävä, jos hakija ei täytä luvan myöntämisen edellytyksiä 5 §:n 1 momentin mukaisesti. Hakemus on 2 kohdan mukaan myös hylättävä, jos viranomainen näyttää, että hakemukseen liittyvät asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennetyt tai niitä on muutettu. Momentin 3 kohdan mukaan hakemus on hylättävä, jos hakija on uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Momentin 4 kohdan mukainen hakemuksen hylkäysperuste on seikka, että työnantajan tarkoituksena on helpottaa eli käytännössä kiertää sääntelyä. Vaikka edellä mainitut kohdat ovat ehdottomia hakemuksen hylkäämisen perusteita, on lupaviranomaisen kussakin tapauksessa harkittava, onko hylkäämisperuste täyttynyt.

Pykälän 2 momentin harkinnanvaraisten hakemuksen hylkäämisperusteiden kohdalla lupaviranomaisella on laajempi harkintavalta ja selvittämisvelvollisuus sen osalta, onko hakemus hylättävä siinä säädettävillä perusteilla. Momentin 1 kohta koskee sitä, että työnantaja ei täytä työnantajan velvollisuuksiaan, ja 2 kohta sitä, että työnantajan toimintaedellytykset toimia työnantajana ovat päättyneet konkurssin johdosta taikka siitä syystä, ettei sillä ole mitään taloudellista toimintaa. Näiden seikkojen selvittäminen onnistuu esimerkiksi velvoitteidenhoitoselvityksestä saatavien tietojen avulla ja niitä tulkiten. Momentin 3 kohdan mukaan hakemus voidaan hylätä, jos työnantaja tai tämän edustaja on tuomittu rikoslain 47 luvun 6 a §:n luvattomasta ulkomaisen työvoiman hyväksikäytöstä sakko- tai vankeusrangaistukseen tai ulkomaalaislain 186 §:n 1 momentin 1 kohdan työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta sakkorangaistukseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 2 momentin soveltamisessa olisi otettava huomioon kaikki tapaukseen olosuhteet kokonaisuudessa eli kyseessä olisi kokonaisharkinnan suorittaminen hallintolain 6 §:n hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti.

9 §. EU:n sinisen kortin peruuttaminen ja uusimatta jättäminen. Pykälässä säädettäisiin EU:n sinisen kortin peruuttamisesta ja uusimatta jättämisestä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ehdottomista ja 2 momentissa harkinnanvaraisista peruuttamisperusteista.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan EU:n sininen kortti olisi peruutettava tai jätettävä uusimatta, jos asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennetty tai niitä on vääristelty. Momentin 2 kohdan mukaan peruste olisi se, että työsopimus ei olisi enää voimassa. Momentin 3 kohdassa perusteena olisi, ettei kortinhaltijalla enää olisi pätevyyttä, jota työssä 5 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa vaaditaan, ja 4 kohdan mukaan, että luvan myöntämisen edellytyksenä oleva palkkakynnys ei enää ylittyisi, vaan työstä saatava bruttopalkka alittaisi 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn tason.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan EU:n sininen kortti voitaisiin peruuttaa tai jättää uusimatta, jos kortinhaltija vaarantaisi yleistä järjestystä, yleistä turvallisuutta tai kansanterveyttä. Momentin 2 kohdan perusteena olisi työnantajaan liittyvät seikat eli työnantaja ei täyttäisi työnantajavelvoitteitaan. Momentin 3 kohdan mukaan perusteena olisi, että kortinhaltijan ja hänen perheensä toimeentulo ei ole turvattu. Momentin 4 kohdan mukaan perusteena olisi, että kortinhaltija ei oleskelisi maassa EU:n sinisen kortin edellyttämässä työssä tai se ei olisi pääasiallinen maassa oleskelun peruste, vaan peruste olisi käytännössä jokin muu. Momentin 5 kohdan peruste olisi, että korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä koskevat ehdot eivät enää täytyisi ja 6 kohdan mukaan, ettei kortinhaltija noudata erityisosaajandirektiivin V luvun liikkuvuutta koskevia ehtoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa EU:n sinisen kortin haltija ei sairaudesta, toimintarajoitteesta tai vanhempainvapaasta johtuen täyttäisi kortin myöntämisen edellytyksiä tilapäisesti ja korkeintaan 12 kuukauden ajan. Tällöin EU:n sinistä korttia ei saa jättää uusimatta eikä peruuttaa 1 momentin 2 ja 4 kohdan perusteella eli sen vuoksi, ettei kortinhaltijalla ole voimassa olevaa työsopimusta taikka palkkataso ei yllä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa asetetulle tasolle.

Myös 4 momentissa säädettäisiin tilanteista, jolloin korttia ei momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuina aikoina voitaisi jättää uusimatta tai peruuttaa 1 momentin 2 ja 4 kohdan perusteella, kuten 3 momentissa myös säädettäisiin, sekä 2 momentin 3 kohdan perusteella, jossa kyseessä olisi toimeentuloedellytyksen täyttämättä jättämisestä. Kyseessä olisi tilanne, jossa kortinhaltija olisi jäänyt työttömäksi. Kortinhaltijan suojaksi asetettaisiin määräaika sen mukaan, miten kauan hän on ehtinyt työskennellä EU:n sinisen kortin haltijana. Aika olisi 1 kohdan mukaan kolme kuukautta, jos EU:n sininen kortti olisi ollut haltijallaan alle kahden vuoden ajan, ja 2 kohdan mukaan kuusi kuukautta, jos se olisi ollut vähintään kahden vuoden ajan.

Pykälän 5 momentin mukaan, jos harkinnassa olisi luvan uusimatta jättäminen tai luvan peruuttaminen sillä perusteella, että työnantaja ei ole täyttänyt työnantajavelvoitteitaan tai työsuhteessa ei noudateta vaadittavia edellytyksiä, EU:n sinisen kortin haltijalle olisi annetta aikaa etsiä uusi työpaikka. Ajaksi annettaisiin lähtökohtaisesti kolme kuukautta, paitsi jos EU:n sinisen kortin haltija on työskennellyt kaksi vuotta, kuusi kuukautta. Menettely toteutettaisiin selvityspyyntö/täydennyspyyntö -toimenpiteellä. Toimenpiteeseen asetettaisiin määräaika, jota voitaisiin seurata automaatiolla. Lisäksi se voitaisiin automaattisesti huomioida käsittelyaikalaskurissa, sillä toimenpide katkaisee tilapäisesti oleskelulupahakemuksen käsittelyajan kulumisen. Herätteitä, jotka tuon menettelyn voisivat aloittaa, voitaisiin saada esim. tulorekisteristä, velvoitteidenhoitoselvityksestä ja työnantajarekisteristä. Kortin peruuttaminen kytkettyisi jälkivalvontaan.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että 2–5 momenttia sovellettaessa tulisi ottaa huomioon tapauksen erityiset olosuhteet kokonaisuudessaan eli kyseessä olisi kokonaisharkinnan suorittaminen hallintolain 6 §:n hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti.

10 §. Työnteko-oikeus. Pykälässä säädettäisiin työnteko-oikeudesta. EU:n sinisen kortin haltijalla olisi luvan perusteen mukainen työnteko-oikeus. Tämä olisi vastaava muotoilu kuin ulkomaalaislain 81 a §:n 3 momentissa kansallisen erityisasiantuntijan luvan osalta. Työnteko-oikeus alkaisi säännöksen mukaan luvan myöntämisestä, pois lukien 14 §:n 3 momentissa mainitut tilanteet, jossa työnteko-oikeus poikkeuksellisesti voisi alkaa jo ennen hakemuksen ratkaisemista. Työnteko-oikeuden päättymiseen sovellettaisiin ulkomaalaislain sääntelyä ehdotetun 3 §:n nojalla.

11 §. Perheenjäsenen oleskelu- ja työnteko-oikeus. Pykälässä säädettäisiin perheenjäsenen, jota koskevasta määritelmästä säädettäisiin 4 §:n 6 kohdassa, oleskelu- ja työnteko-oikeudesta. Pykälän 1 momentin mukaan perheenjäsenelle myönnettäisiin hakemuksesta oleskelulupa samalla ajalla kuin EU:n sinisen kortin oleskelulupa ja luvan laji olisi myös sama. Pykälän 2 momentin mukaan perheenjäsenellä olisi rajoittamaton työnteko-oikeus.

12 §. Lyhytaikainen liikkuminen. Pykälässä säädettäisiin ensimmäisessä jäsenvaltiossa myönnettyllä EU:n sinisen kortin nojalla tapahtuvasta lyhytaikaisesta liikkumisesta Suomeen. Liikkumisen perusteena olisi tilapäisen liiketoiminnan harjoittaminen siten, että siihen liittyvät toimet ovat suoraan sidoksissa ensimmäisessä jäsenvaltiossa olevan työnantajan intresseihin ja niiden olisi liityttävä siihen EU:n sinisen kortin haltijan työsuhteeseen kuuluviin tehtäviin, jota varten EU:n sininen kortti on myönnetty. Tilapäisellä liiketoiminnalla tarkoitettaisiin esimerkiksi sisäisiin ja ulkoisiin liiketapaamisiin osallistumista, konferensseihin ja seminaareihin osallistumista, liikesopimusten neuvottelua, myynti- ja markkinointitoimintojen suorittamista, liiketoimintamahdollisuuksien selvittämistä ja koulutukseen osallistumista sekä koulutuksen saamista. Liikkumisen enimmäiskesto olisi 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana. Lyhytaikainen liikkuminen ei myöskään olisi mahdollista työhön, jota tehdään lähetettynä työntekijänä, koska työntekijöiden lähettäminen ei kuulu nyt ehdotettavan lain soveltamisalaan.

13 §. Pitkäaikainen liikkuminen. Pykälässä säädettäisiin pitkäaikaisen liikkumisen yleisistä edellytyksistä. EU:n sinisen kortin haltijalla olisi oikeus pitkäiseen liikkumiseen erityisosaajadirektiivin tarkoittamalla tavalla, kun hän on oleskellut kortinhaltijana ensimmäisessä jäsenvaltiossa laillisesti vähintään 12 kuukautta. Jos EU:n sinisen kortin haltija olisi aikaisemmin käyttänyt erityisosaajadirektiivin tarkoittamaa pitkäaikaista liikkumista, voisi hän lähteä uudelleen käyttämään pitkäaikaista liikkumista, kun hän on laillisesti oleskellut ensimmäisessä jäsenvaltiossa vähintään kuusi kuukautta. Pitkäaikainen liikkuminen Suomeen edellyttäisi, että hakija täyttää lain 14 §:ssä säädetyt edellytykset, eikä 16 § estä luvan myöntämistä.

14 §. Pitkäaikaista liikkumista koskeva hakemus. Pykälässä säädettäisiin pitkäaikaisen liikkumisen osalta hakemuksen tekemisestä määräajassa ja mitä selvityksiä hakijan tulee esittää.

Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa säädettäisiin, että pitkäaikaista liikkumista koskeva hakemus olisi tehtävä viimeistään kuukauden kuluttua maahantulosta. Momentin 1–3 kohdassa säädettäisiin, mitä hakijalla on oltava ja jotka hänen on tarvittaessa esitettävä Maahanmuuttovirastolle. Hakijalla olisi 1 kohdan mukaan oltava ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä voimassa olevan EU:n sininen kortti, 2 kohdan mukaan työsopimus tai sitova työtarjous, jossa sovittu palkka on Suomessa noudattava 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen ja 3 kohdan mukaan asiakirjat, jotka osoittavat, jos työssä vaaditaan erityistä pätevyyttä, lupaa tai hyväksyttyä terveydentilaa, että hän täyttää niitä koskevat vaatimukset, kuten edellä 5 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa on kirjoitettu.

Pykälän 2 momentin mukaan sekä EU:n sinisen kortin hakijalla että tämän työnantajalla olisi ulkomaalain 71 a §:n 1 momentin ja 71 b §:n 1 momentin mukaisesti selvittämisvelvollisuus. Lisäksi siinä säädettäisiin, että jos olisi perusteltua aihetta epäillä, että hakija ei täytä pitkäaikaisen liikkumisen edellytyksiä, 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat voidaan vaatia esitettävän Maahanmuuttovirastolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin pitkäaikaisen liikkuvuuden perusteella Suomesta EU:n sinistä korttia hakeneen oikeudesta aloittaa työskentely. Tämä oikeus alkaisi, kun EU:n sininen kortti myönnetään. Jos korttia ei olisi myönnetty, työnteke-oikeus alkaisi 30 päivän kuluttua täydellisen hakemuksen jättämisestä. Hakemus olisi täydellinen, kun siinä on kaikki ne tiedot, jotka tarvitaan päätöksentekoa varten.

15 §. Perheenjäsenen pitkäaikainen liikkuminen. Pykälän 1 momentin mukaan EU:n sinisen kortin haltijan perheenjäsen voisi liikkua ensimmäisestä jäsenvaltiosta Suomeen joko samaan aikaan kuin EU:n sinisen kortin haltija tai tämän jälkeen myöhemmin. Perheenjäsentä koskisi samalla tavalla kuin EU:n sinisen kortin haltijaa velvollisuus hakea oleskelulupaa viimeistään kuukauden kuluttua maahan saapumisestaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oleskeluluvan myöntämisen edellytyksistä. Sen mukaan oleskelulupa myönnettäisiin hakemuksesta, jos perheenjäsen esittää ensimmäisen jäsenvaltion myöntämän voimassa olevan oleskeluluvan, jonka nojalla hän on oleskellut ensimmäisessä jäsenvaltiossa, sekä voimassa olevan matkustusasiakirjan tai niiden oikeaksi todistetut jäljennökset.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin perheenjäsenen työnteke-oikeudesta pitkäaikaisen liikkumisen yhteydessä. Perheenjäsenellä olisi tämänkin luvan myöntämisestä alkaen rajoittamaton työnteke-oikeus.

16 §. Pitkäaikaista liikkumista koskevan hakemuksen hylkääminen. Pykälän 1 momentin mukaan pitkäaikaista liikkumista koskeva hakemus olisi hylättävä. Kuitenkin on huomattava, että tilanteet eivät aina ole yksioikoisen selviä, vaan edellyttävät sen harkinnan tekemistä, ylittyykö kynnys soveltaa perustetta tavalla, että hakemus on hylättävä.

Momentin 1 kohta koskisi sitä, että hakija ei ole esittänyt niitä tietoja ja asiakirjoja, joista säädettäisiin 14 §:n 1 momentissa. Momentin 2 kohdan mukaan hakemus olisi hylättävä, jos asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin tai ne on väärennetty tai niitä on vääristelty. Momentin 3 kohdan mukaan perusteena olisi se, että työ ei täytä sille lainsäädännössä ja työehtosopimuksessa asetettuja vaatimuksia. Momentin 4 kohdan peruste olisi se, että hakija on uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

Pykälän 2 momentin mukaan päätöksenteon on oltava kokonaisharkintaa, jossa otetaan huomioon tapauksen kaikki olosuhteet. Päätöksenteolta edellytetään hallintolain mukaista hyvän hallinnon mukaista menettelyä.

17 §. Käsittelyajat ja ilmoitus ensimmäiselle jäsenvaltiolle. Pykälässä säädettäisiin erityisosaajadirektiivin 21 artiklan 9 kohdasta ja 22 artiklan 5 kohdasta. Pykälän 1 momentin mukaan Maahanmuuttoviraston tulisi tehdä päätös pitkäaikaista liikkumista koskevaan hakemukseen ja antaa se tiedoksi hakijalle sekä ilmoittaa siitä ensimmäiselle jäsenvaltiolle viimeistään 30 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämisestä. Hakemus olisi täydellinen, kun siinä on kaikki ne tiedot, jotka tarvitaan päätöksentekoa varten. Perheenjäsenen hakemusta koskeva päätös olisi annettava tiedoksi perheenjäsenelle samaan aikaan, koska samaan aikaan tehdyt olisi tullut käsitellä yhdessä. Jos perheenjäsenen hakemus on tehty myöhemmin, olisi

siihen tehty päätös kuitenkin annettava tiedoksi viimeistään 30 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan hakemuksen käsittelyaikaa voisi pidentää 30 päivällä poikkeuksellisissa ja asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen monimutkaisuuteen. Tällöin Maahanmuuttoviraston olisi ilmoitettava käsittelyajan pidentämisestä hakijalle viimeistään 30 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämisestä.

Pykälän 2 momentin mukaan Maahanmuuttoviraston olisi ilmoitettava ensimmäiselle jäsenvaltiolle ne 16 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdan perusteet, joilla pitkäaikaista liikkumista koskeva hakemus on hylätty.

18 §. Liikkuminen toiseen jäsenvaltioon. Pykälässä säädettäisiin erityisosaajadirektiivin 23 artiklan 1 ja 2 kohdasta. Pykälän 1 momentin mukaan, jos EU:n sinisen kortin haltija liikkuisi Suomesta toiseen jäsenvaltioon, korttia ei saisi peruuttaa tietyissä tilanteissa ennen kuin toisen jäsenvaltio on tehnyt päätöksen pitkäaikaista liikkuvuutta koskevaan hakemukseen. Korttia ei saisi peruuttaa, jos tulisi ilmi 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen peruste, että kortti tai esitetyt asiakirjat olisi hankittu vilpillisin keinoin, ne olisi väärennetty tai niitä olisi vääristelty taikka saman pykälän 2 momentin 1 kohdan peruste, että kyseessä olisi yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvät syyt. Toinen jäsenvaltio ilmoittaisi Maahanmuuttovirastolle siten kuin 17 §:ssä säädettäisiin Maahanmuuttoviraston ilmoittamisesta, kun liikkuminen tapahtuu Suomeen, myöntääkö se hakijalle EU:n sinisen kortin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa liikkuminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon ei toteutuisi. Se voisi johtua siitä, että toinen jäsenvaltio hylkää pitkäaikaisen liikkumisen perusteella tehdyn hakemuksen tai Suomen myöntämä EU:n sininen kortti ei olisi enää voimassa taikka se olisi peruutettu. Tällöin EU:n sinisen kortin haltijalla ja tämän perheenjäsenillä olisi oikeus palata Suomeen ilman muodollisuuksia ja viipymättä. Erityisosaajadirektiivin johdanto-osan 61 mukaan Suomen olisi tällöin annettava hakijalle asiakirja, jolla paluu sallitaan.

19 §. Maahanmuuttoviraston toimivalta. Pykälässä säädettäisiin, että toimivaltainen viranomainen tämän lain mukaisessa hakemusmenettelyssä ja päätöksenteossa olisi Maahanmuuttovirasto. Maahanmuuttovirasto vastaanottaisi hakemukset ja päättäisi EU:n sinisen kortin ja perheenjäsenien oleskelulupien myöntämisestä, peruuttamisesta ja uusimatta jättämisestä sekä hakemuksen hylkäämisestä. Maahanmuuttovirasto on tälläkin hetkellä toimivaltainen virasto käsittelemään ja ratkaisemaan EU:n sinistä korttia koskevat hakemukset ulkomaalaislain nojalla ja on toimivaltainen viranomainen muissakin oleskeluluvissa.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos perheenjäsenet hakevat oleskelulupaa samanaikaisesti EU:n sinistä korttia hakevan kanssa, on hakemukset käsiteltävä samassa yhteydessä ja samaan aikaan.

20 §. Merkintä oleskelulupakorttiin. Pykälässä säädettäisiin oleskelulupakorttiin tehtävistä merkinnöistä erityisosaajadirektiivin 9 artiklassa säädetyin mukaisesti. Pykälän 1 momentin mukaan, kun EU:n sininen kortti myönnetään, oleskelulupakorttiin sen oleskeluluvan tyyppi – kenttään merkitään ”EU:n sininen kortti”. Lisäksi korttiin merkitään oleskeluvan laji, onko lupa tilapäinen (B) vai jatkuva (A).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin merkinnästä oleskelulupakorttiin, kun EU:n sininen kortti myönnetään kolmannen maan kansalaiselle, joka saa kansainvälistä suojelua. Tällöin oleskelulupakorttiin tehdään oleskeluluvan lajista merkintä ja huomauksia-kenttään

”[Jäsenvaltion nimi] myöntänyt kansainvälistä suojelua [päivämäärä]”. Erityisosaajadirektiivin 9 artiklan 5 kohdan mukaan ennen kuin jäsenvaltio merkitsee kyseisen huomautuksen, sen on ilmoitettava kyseisessä huomautuksessa mainittavalle jäsenvaltiolle aikovansa myöntää EU:n sinisen kortin ja pyydettyä kyseistä jäsenvaltiota vahvistamaan saako EU:n sinisen kortin haltija edelleen kansainvälistä suojelua. Huomautuksessa mainittavan jäsenvaltion on vastattava pyyntöön viimeistään kuukauden kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. Jos kansainvälinen suojelu on peruutettu lainvoimaisella päätöksellä, EU:n sinisen kortin myöntävä jäsenvaltio ei saa merkitä kyseistä huomautusta. Pykälän 2 momentissa säädetään, että tällaisessa tilanteessa, jossa kansainvälisen suojelun aseman peruutetaan, kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä tälle on myönnettävä uusi oleskelulupakortti ilman kyseistä huomautusta. Lisäksi 9 artiklassa säädetään, että jos asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastuu EU:n sinisen kortin haltijan kansainvälisestä suojelusta on siirretty jäsenvaltiolle sen jälkeen, kun se on myöntänyt EU:n sinisen kortin edellä mainitulla merkinnällä, kyseisen jäsenvaltion on muutettava huomautusta vastaavasti kolmen kuukauden kuluessa siirrosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin EU:n sinisen kortin oleskelulupakorttiin tehtävästä merkinnästä, kun korkea ammattipätevyys on hankittu 4 §:n 9 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Korttiin tehdään tällöin merkintä ”Muu kuin liitteessä I lueteltu ammatti”.

Pykälän 4 momentin mukaan, kun EU:n sinisen kortin haltijalle myönnetään ulkomaalaislain 56 a §:ssä tarkoitettu EU-oleskelulupa, oleskelulupakorttiin tehdään merkintä huomautuksia-kohtaan ”Entinen EU:n sinisen kortin haltija”.

21 §. Käsittelyajat. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen käsittelyajoista muilta osin paitsi liikkuvuutta koskevan hakemuksen osalta, jonka osalta siitä säädettäisiin 17 §:ssä. Sääntely perustuu erityisosaajadirektiivin 11 artiklaan.

Pykälän 1 momentin mukaan Maahanmuuttoviraston on tehtävä päätös ja annettava se EU:n sinisen kortin hakijalle ja tämän perheenjäsenelle tiedoksi viimeistään 60 päivän kuluessa siitä, kun täydellinen hakemus on jätetty vireille. Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että EU:n sinisen korttiin ja tämän työnantajaan sovelletaan ulkomaalaislain työnantajan sertifiointia koskevaa sääntelyä, kuten sitä nytkin sovelletaan. Tätä edellyttävät myös erityisosaajadirektiivin 11 artiklan 6 kohta ja 13 artikla. Tällaisessa tilanteessa päätös olisi annettava tiedoksi 30 päivässä. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin puutteellisesta hakemuksesta ja hakemuksen käsittelyajan laskemisesta. Käsittelyajan kulumisen lasketaan siitä, kun hakemus on täydellinen eli siinä on kaikki ne tiedot, jotka tarvitaan päätöksentekoa varten. Jos hakemuksesta puuttuu jotain tietoja tai tiedot ovat riittämättömiä, tulisi kyseeseen hakemuksen tietojen täydentäminen. Maahanmuuttoviraston tulisi tällöin ilmoittaa hakijalle, mitä tietoja puuttuu, ja asetettava kohtuullinen määräaika niiden toimittamiselle. Tätä aikaa ei laskettaisi mukaan määräajan kulumiseen.

22 §. Työnantajaan kohdistettavat seuraamukset. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin työnantajan ulkomaalaisrikkomuksen osalta ulkomaalaislain 186 §:ään ja luvattoman ulkomaisen työvoiman käytön osalta rikoslain 47 luvun 6 a §:ään. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin ulkomaalaislain 187 §:ään, johon tehtävillä muutoksilla huomioitaisiin myös tämän erillislain sääntely EU:n sinisen kortin osalta. Tässä laissa ei ole perusteltua säätää omasta niin sanotusta pidättäytymispäätöksestä, koska se voisi johtaa erikoisiin tilanteisiin, jossa työnantajalle olisi tehty päätös tämän erillislain nojalla, mutta ei ulkomaalaislain nojalla.

23 §. Yhteyspiste. Pykälässä säädettäisiin, että Maahanmuuttovirasto toimii erityisosaajadirektiivin 28 artiklassa tarkoitettuna yhteyspisteenä, joka tekee yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kanssa ja vastaa laissa säädettyjen tietojen vastaanottamisesta ja toimittamisesta. Tehtävä ei ole uusi Maahanmuuttovirastolle, sillä tehtävästä säädetään ulkomaalaislain 67 §:n 3 momentista, jota muutetaan ja sääntely tältä osin siirretään tämän lakiehdotuksen 23 §:ään.

24 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) sijasta sovellettaisiin eräitä ulkomaalaislain muutoksenhakua koskevista säännöksistä, jotta muutoksenhakua koskeva sääntely säilyisi mahdollisimman yhtenäisenä ulkomaalaisasioissa eikä vaatisi Maahanmuuttovirastolta tämän lain johdosta toisenlaista muutoksenhakuohjausta. Näin ollen sovellettaisiin ulkomaalaislain 192 §:n 1 ja 2 momenttia. Jos toimivaltaista hallinto-oikeutta ei edellä mainittujen säännösten perusteella voitaisi määrittää, sovellettaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 5 momentin säännöstä Helsingin hallinto-oikeuden toimivaltaisuudesta tällaisissa tilanteissa. Vastaavasti muutoksenhakuun sovellettaisiin ulkomaalaislain 194 §:ää työnantajan valitusoikeudesta ja 197 §:n 1 ja 3 momenttia valituskirjelmän toimittamisesta. Lisäksi valituslupan myöntämisen perusteiden osalta sovellettaisiin ulkomaalaislain 196 §:n 4 momenttia, koska valituslupasääntelyn ei ole perusteltua olla erilainen kuin ulkomaalaislakiin perustuvissa ulkomaalaisten oleskelua koskevilla asioissa. Maahanmuuttoviraston oikeudesta hakea muutosta hallintotuomioistuimen päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 109 §:n 2 momentissa. Eri laeissa säädetty muutoksenhakua koskeva sääntely uudistettaisiin ulkomaalaislain kokonaisuudistamisen yhteydessä.

25 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

7.2 Ulkomaalaislaki

3 §. Määritelmät. Ehdotetaan, että säännöksen 27 kohta kumotaan, koska sääntely siirretään uuteen lakiin. Säännöksen 26 kohdan määritelmä muutettaisiin vastaamaan erityisosaajadirektiivin uutta nimeä.

17 a §. Pitkäaikaisen viisumin myöntäminen. Pykälän 1 momentin 2 kohta muutettaisiin viittaukseksi uuden lain uuteen säännökseen, jossa säädetään EU:n sinisten kortin myöntämisestä.

49 §. Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle. Pykälän 1 momentin 4 a kohta kumottaisiin, koska sen sisällöstä säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa. Momentin 3 kohta muutettaisiin teknisesti siten, että siitä tulee momentin luettelon viimeinen kohta.

53 §. Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pituus. Pykälän 8 momentti kumottaisiin, koska siitä säädettäisiin uudessa laissa.

55 §. Jatkoluvan pituus. Pykälän 4 momentti kumottaisiin, koska siitä säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa.

56 a §. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin erityisosaajadirektiivin 18 artiklan johdosta. Säännöstä muutettaisiin siten, että toisessa jäsenvaltiossa tapahtunutta oleskelua otettaisiin huomioon sen jälkeen, kun EU:n sinisen kortin haltija on käyttänyt direktiivin tarkoittamaa pitkäaikaista liikkumista. Lisäksi muutetun artiklan johdosta säännöstä muutettaisiin siten, että oleskelua

toisessa jäsenvaltiossa otettaisiin huomioon useammalla eri perusteella kuin tällä hetkellä. Tällä hetkellä oleskeluna otetaan huomioon oleskelu EU:n sinisen kortin haltijana. Muutoksen jälkeen otettaisiin huomioon myös sen lisäksi oleskelu korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten myönnetyn kansallisen oleskeluluvan ja tutkijan luvan haltijana sekä kansainvälistä suojelua saavana henkilönä. Myös opiskelijan luvalla tapahtunut oleskeluaika otettaisiin huomioon, mutta siitä otettaisiin huomioon vain puolet. Vaikka oleskelua toisessa jäsenvaltiossa otettaisiin huomioon, oleskeluluvan myöntäminen edellyttää jatkossakin, että EU:n sinisen kortin haltija on välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä oleskellut luvallisesti Suomessa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta.

58 b §. *Euroopan unionin sinisen kortin peruuttaminen.* Pykälä kumottaisiin, koska EU:n sinisen kortin peruuttamisesta säädettäisiin uudessa laissa.

67 §. *Maahanmuuttovirasto oleskelulupaviranomaisena.* Pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Maahanmuuttovirasto myöntää ja peruuttaa oleskeluluvan. Säännöksessä ei olisi tarpeen viitata säännökseen, minkä lainkohdan perusteella peruuttaminen tapahtuisi. Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain 3 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan lain 4 momenttia, mutta siitä poistettaisiin yhteyspistettä koskeva erityisosaajadirektiivin 28 artiklan tarkoittama sääntely, koska siitä säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa.

69 a §. *Päätös perhesiteen perusteella tehtyyn hakemukseen.* Pykälä muutettaisiin siten, että siitä poistetaan Euroopan unionin sinisen kortin haltijan perheenjäsentä koskevan päätöksen tiedoksiantoa koskeva sääntely, koska siitä säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa.

73 a §. *Euroopan unionin sininen kortti.* Säännös kumottaisiin, koska siitä säädettäisiin uudessa laissa.

73 b §. *Toiseen jäsenvaltioon siirtyneen Euroopan unionin sinisen kortin haltijan ja hänen perheenjäsenensä maahan palaaminen ja oleskelu.* Säännös kumottaisiin, koska siitä säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa.

77 §. *Työnantajan sertifiointin vaikutus.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että työnantajan sertifiointi –menettelyn vaikutus olisi sama kuin se on nyt voimassa olevan lain aikana, kun EU:n sinisestä kortista säädetään ulkomaalaislain 73 a §:ssä. Kun säännös kumotaan ja sääntely siirretään ehdotettavaan uuteen lakiin, olisi siitä säädettävä ulkomaalaislain 77 §:ssä, jotta vaikutus menettelyssä jatkossakin säilyisi.

81 a §. *Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla.* Pykälän 6 momentti kumottaisiin, koska EU:n sinisen kortin haltijan työnteko-oikeudesta säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa.

84 §. *Käsittelyajat.* Pykälän 4 momentti kumottaisiin, koska siitä säädettäisiin ehdotettavassa uudessa laissa.

187 §. *Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettava siten, että siinä korjattaisiin työnteon perusteella myönnettäviä oleskelulupia koskevaksi ulkomaalaislain 5 luvuksi ja lisättäisiin ehdotettava uusi laki, jossa säädettäisiin EU:n sinisestä kortista, jotta asiallista muutosta ei tosiasiassa syntyisi. Muutosten tarkoituksena on myös varmistaa, että työnantaja, jolle pidättäytymispäätös määrättäisiin esimerkiksi ulkomaalaislain 5 luvussa säädetyn luvan perusteella, ei voisi rekrytointi EU:n sinisen kortin hakijaa. Sama toimisi toisinpäin. Menettely olisi myös looginen

soveltajien kannalta, sillä jos esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimisto tekisi päätöksen, ei Maahanmuuttovirasto voisi myöntää työnantajan hakijatyöntekijälle EU:n sinistä korttia.

194 §. Työnantajan valitusoikeus. Pykälän muutokset tehtäisiin koko pykälän muutoksena. Pykälän 1 momenttia korjattaisiin siten, että työnantajan valitusoikeus koskisi 71 b §:ssä säädettyjä velvollisuuksia aina ja lisäksi, kun kyse on työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä, lisäksi 72 a §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan.

7.3 Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

187 §. Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtävän täsmennys, että pidättäytyminen myöntämästä oleskelulupia työnteon perusteella koskisi ulkomaalaislain 5 luvun ja erityisosaajalain mukaisia oleskelulupia.

194 §. Työnantajan valitusoikeus. Pykälän muutokset tehtäisiin koko pykälän muutoksena. Pykälän 1 momenttia korjattaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus 71 §:n 1–3 kohtaan, koska siinä ei säädetä työnantajan selvittämisvelvollisuudesta, vaan työnteon perusteella myönnettävien oleskelulupien yleisistä edellytyksistä. Pykälän 1 momenttia korjattaisiin lisäksi siten, että työnantajan valitusoikeus koskisi 71 b §:ssä säädettyjä velvollisuuksia aina ja lisäksi, kun kyse on työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä, lisäksi 72 a §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan.

7.4 Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa

11 §. Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että luetteloon lakeja, joissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tietoja siinä mainituilta viranomaisilta, lisättäisiin ehdotettava uusi laki. Käytännössä tiedonsaantioikeuteen ei tulisi muutosta, koska EU:n sinisestä kortista säädetään nyt ulkomaalaislaissa, mutta jatkossa ehdotettavassa uudessa laissa.

13 §. Muu tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan 11 §:n tavoin lisättävän ehdotettava uusi laki, koska EU:n sinisestä kortista säädetään nyt ulkomaalaislaissa, mutta jatkossa ehdotettavassa uudessa laissa, jolloin muuhun tiedonsaantioikeuteen ei tulisi käytännössä muutosta.

7.5 Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

3 §. Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako. Pykälän 2 momentti muutettaisiin, koska työ- ja elinkeinotoimistot lakkaavat olemasta 1.1.2025 alkaen. Muutoksella myös korjattaisiin lain 683/2023 sääntelystä johtunut 11 kohdan, jossa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston osalta tietojen käsittelystä, erheellinen palauttaminen momenttiin, vaikka se oli tätä ennen jo kumottu lailla 391/2023.

11 §. Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä. Pykälän 1 momentti muutettaisiin siten, että 1 kohdan luetteloon lakeja, joissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tietoja siinä mainituilta viranomaisilta, lisättäisiin ehdotettava uusi laki. Käytännössä tiedonsaantioikeuteen ei tulisi muutosta, koska EU:n sinisestä kortista säädetään nyt ulkomaalaislaissa, mutta jatkossa ehdotettavassa uudessa laissa. Samalla momentin muihin kohtiin tehtäisiin pienimuotoista säädöshuoltoa. Muutos olisi myös,

että työ- ja elinkeinotoimistosta ei säännöksessä enää säädettäisi 3 §:n kohdalla mainituista syistä.

13 §. Muu tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan 11 §:n tavoin lisättävän ehdotettava uusi laki, koska EU:n sinisestä kortista säädetään nyt ulkomaalaislaissa, mutta jatkossa ehdotettavassa uudessa laissa, jolloin muuhun tiedonsaantioikeuteen ei tulisi käytännössä muutosta. Samalla momenttiin tehtäisiin pienimuotoista säädöshuoltoa.

7.6 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

56 §. Terveystieteiden järjestäminen eräissä tapauksissa. Pykälän 2 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos siitä johtuen, että EU:n sinisestä kortista ei enää säädettäisi ulkomaalaislaissa, vaan ehdotettavassa uudessa laissa. Perheenjäsen kuitenkin määriteltäisiin edelleen ulkomaalaislain 37 §:ssä.

7.7 Yliopistolaki

9 §. Tilauskoulutus. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus ehdotettavaan uuteen erityisosaajalakiin (1. lakiehdotus). Jatkossa Euroopan unionin sinisestä kortista säädettäisiin kyseisessä laissa, eikä enää ulkomaalaislaissa. Lisäksi momentin sanamuodossa huomioitaisiin kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018) muuttamisesta annettu laki (277/2022), jonka nojalla myönnetty opiskelijoiden oleskeluluvat ovat jatkuvia. Tilaaja ei voisi periä maksuja opiskelijalta, jolla on muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa. Muutos vastaisi ennen lain 277/2022 voimaantuloa voimassa ollutta oikeustilaa.

10 §. Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus erityisosaajalakiin. Jatkossa Euroopan unionin sinisestä kortista säädettäisiin kyseisessä laissa, eikä enää ulkomaalaislaissa. Muilta osin säännökseen ei tehtäisi muutoksia.

7.8 Ammattikorkeakoululaki

13 §. Tilauskoulutus. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus ehdotettavaan uuteen erityisosaajalakiin. Jatkossa Euroopan unionin sinisestä kortista säädettäisiin kyseisessä laissa, eikä enää ulkomaalaislaissa. Lisäksi momentin sanamuodossa huomioitaisiin 15.4.2022 voimaan tullut kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018) muuttamisesta annettu laki (277/2022), jonka nojalla myönnetty opiskelijoiden oleskeluluvat ovat jatkuvia. Tilaaja ei voisi periä maksuja opiskelijalta, jolla on muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa. Muutos vastaisi ennen lain 277/2022 voimaantuloa voimassa ollutta oikeustilaa.

13 a §. Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus erityisosaajalakiin. Jatkossa Euroopan unionin sinisestä kortista säädettäisiin kyseisessä laissa, eikä enää ulkomaalaislaissa. Muilta osin säännökseen ei tehtäisi muutoksia.

7.9 Lukiolaki

9 §. Tilauskoulutus. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus ehdotettavaan uuteen erityisosaajalakiin. Jatkossa Euroopan unionin sinisestä kortista säädettäisiin kyseisessä laissa, eikä enää ulkomaalaislaissa. Sen vuoksi pykälän 2 momenttia on tarpeen muuttaa. Muilta osin säännökseen ei tehtäisi muutoksia.

7.10 Laki ammatillisesta koulutuksesta

33 §. Tilauskoulutus. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus ehdotettavaan uuteen erityisosaajalakiin. Jatkossa Euroopan unionin sinisestä kortista säädettäisiin kyseisessä laissa, eikä enää ulkomaalaislaissa. Sen vuoksi pykälän 2 momenttia on tarpeen muuttaa. Muilta osin säännökseen ei tehtäisi muutoksia.

7.11 Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta

11 §. Asuinkäyttö ja asukkaat. Pykälän 3 momentti muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus erityisosaajalakiin ja siinä tarkoitettuun EU:n siniseen korttiin, josta säädetään tällä hetkellä ulkomaalaislaissa. Myös jatkossa asukasvalinnassa Suomen kansalaiseen rinnastettaisiin henkilö, jolle on myönnetty EU:n sininen kortti eli oleskelulupa vähintään vuoden ajaksi.

7.12 Laki vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta

10 §. Asuinkäyttö ja asukkaat. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin samalla tavalla kuin kohdassa 7.11.

7.13 Aravarajoituslaki

4 §. Asuinkäyttö ja asukkaat. Pykälän 3 momentti muutettaisiin samalla tavalla kuin kohdassa 7.11.

7.14 Laki asumisoikeusasunnoista

12 §. Asumisoikeuden haltijaa koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin samalla tavalla kuin kohdassa 7.11.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan mahdollisimman pian. Erityisosaajadirektiivissä määrätään, että se tuli olla kansallisesti pantu täytäntöön viimeistään 18.11.2023. Lakiehdotukset 3 ja 5 tulevat kuitenkin voimaan vasta 1.1.2025.

9 Toimeenpano ja seuranta

Lain toimivuutta ja etenkin sitä, miten oleskeluluvat jatkossa jakautuvat kansallisen ja direktiivin mukaisen luvan välillä, on tarkoitus seurata lain voimaantulon jälkeen. Harkittavaksi voi tulla jo ulkomaalaislain kokonaisuudistamisen yhteydessä, onko kansalliselle oleskeluluvalla tarvetta. Komission seuranta direktiivin osalta ja tilastojen tuottaminen komission sekä neuvoston ja Euroopan parlamentin käyttöön saattavat tuoda muutoksia ISCO-luokituksiin, joilla määritellään ammatit korkeaa ammattipätevyyttä määritettäessä. Jos ei

ulkomaalaislain kokonaisuudistamisesta ja EU-toimista muuta johdu, seurannan tarkastelun ajankohta voisi olla viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ulkomaalaisen oikeudesta tulla Suomeen ja oleskella maassa säädetään perustuslain 9 §:n 4 momentin mukaan lailla. Esityksen kannalta on myös huomioitava, mitä säädetään perustuslain 6 §:ssä yhdenvertaisuudesta, 10 §:ssä yksityiselämän suojasta, 18 §:ssä oikeudesta työhön ja elinkeinovapauteen ja 21 §:ssä oikeusturvasta ja hyvän hallinnon takeiden turvaamisesta.

Perustuslain 9 §:n 4 momentin esitöiden mukaan lähtökohtana on kansainvälisen oikeuden voimassa oleva pääsääntö, jonka mukaan ulkomaalaisella ei ole yleisesti oikeutta asettua toiseen maahan (HE 309/1993 vp, PeVL 23/1998 vp). Perustuslaista ei siksi johdu suoranaisesti erityisiä sisältövaatimuksia kyseiselle lainsäädännölle. Lailla säätämisen vaatimuksesta voidaan kuitenkin johtaa syrjinnän ja mielivallan kiellot samoin kuin vaatimus maahan pääsyssä ja maassa oleskelussa sovellettavien perusteiden ja päätöksentekomenettelyjen sääntelemisestä siten, että oikeusturva toteutuu (PeVL 16/2000 vp). Ulkomaalaislain 5 §:n mukaan ulkomaalaisen oikeuksia ei saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä ja 6 §:n mukaan päätöksenteossa on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen etuun.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yleisellä yhdenvertaisuuslausekkeella ilmaistaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva pääperiaate. Yleinen yhdenvertaisuuslauseke kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa ihmisiä tai ihmisryhmiä edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Perustuslain 6 §:n 2 momentin sisältämä syrjintäkielto täydentää yleistä yhdenvertaisuussäännöstä. Syrjintäkiellon mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on vakiintuneesti korostettu, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (PeVL 35/2010 vp).

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslain 18 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Perustuslain 18 §:n 1 momentissa mainitaan myös, että julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Virkkeen säännöksen piiriin kuuluu työsuojelu sanan laajassa merkityksessä. Siihen sisältyy myös työaikasuoja. Julkisen vallan on huolehdittava työolojen turvallisuudesta ja terveellisyydestä (PeVL 2/2014 vp, PeVL 8/2013 vp, PeVL 39/2001 vp).

Esityksessä ehdotetaan säädettävän uusi laki (1. lakiehdotus), jolla pannaan täytäntöön uudistettu erityisosaajadirektiivi. Vaikka alkuperäinen direktiivi on kumottu, uusi direktiivi pohjautuu kumottuun direktiiviin. Tämä tarkoittaa, että direktiivistä on jo entuudestaan säädetty ulkomaalaislaissa, mutta muutos nyt olisi se, että siitä säädetään erillislaissa.

Erillislaissa säätäminen johtuu osittain siitä, että direktiivi pannaan täytäntöön aiempaa tarkemmin, koska komissio seuraa täytäntöönpanoa aiempaa tarkemmin. Erityisesti hakemuksen hylkäämisestä ja EU:n sinisen kortin peruuttamisesta ja uusimatta jättämisestä esitetään säädettävän nyt direktiivin sääntelyn mukaisesti. Direktiivissä ei juurikaan ole kansallista liikkumavaraa, pois lukien se mahdollisuus, että kansallisesti säädettäisiin joltain osin hakijalle direktiivin sääntelyä myönteisemmästä kohtelusta. Direktiivin 5 artiklassa

säädetään EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksenä olevasta palkkakynnyksestä, jonka osalta säädetään kansallisesta harkintavallasta valita sen taso direktiivissä säädetyltä väliltä. Oleskeluluvan pidemmästä voimassaoloajasta ja EU:n sinisen kortin haltijan suoja-ajan pidemmästä pituudesta olla peruuttamatta oleskelulupaa, jos hän jää työttömäksi, olisi mahdollista säätää hakijalle myönteisemmin. Direktiivissä säädetään EU:n sisäisestä liikkumisesta, mikä on otettava huomioon täytäntöönpanossa ja on myös otettava siinä kontekstissa direktiiviä soveltavien maiden odotukset vastavuoroisuuden osalta huomioon liikuttaessa Suomesta toiseen jäsenvaltioon ja toisin päin. Direktiivin yhdenvertaista kohtelua koskevasta sääntelystä ei johdu sisällöllisiä muutoksia olemassa olevaan kansalliseen sääntelyyn, vaikka enempien oikeuksien antaminen olisi mahdollista ja vaikka siihen annetaan tietyissä kohdissa jopa jäsenvaltiolle nimenomainen mahdollisuus se toteuttaa. Direktiivin täytäntöönpanon salliman liikkumavaran osalta on kansallisessa sääntelyssä otettava huomioon muu maahanmuuttolainsäädäntö ja yhdenvertaisuus muihin hakijaryhmiin verrattuna.

Direktiivin täytäntöönpano esitetään tehtävän kumotun direktiivin täytäntöönpanoa tarkemmin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely (PeVL 26/2018 vp s. 3, PeVL 14/2018 vp, s. 5). Sääntelyä ehdotetaan sen vuoksi täsmennettävän EU:n sinisen kortin myöntämisen, hakemuksen hylkäämisen, luvan uusimatta jättämisen ja peruuttamisen osalta sekä myös lyhyt- ja pitkäaikaisen liikkuvuuden ja työnteko-oikeuden osalta korostaen hyvän hallinnon periaatteita. Esitys noudattaa hallituksen esityksessä (HE 114/2022 vp) omaksuttua säätämistapaa työnantajan sertifiointimenettelystä, työnantajan ja EU:n sinisen kortin hakijan selvittämisvelvollisuuksista sekä työnantajaan kohdistettavien seuraamuksien osalta ulkomaalaislain 5 luvussa säädetyllä tavalla.

Esityksen keskeisiä muutoksia olisi, että EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksenä olevan palkkakynnyksen taso laskettaisiin samalle tasolle kuin se on kansallisessa erityisasiantuntijan oleskeluluvassa. Kansallinen oleskelulupa säilyisi jatkossakin. Muutoksilla toteutetaan eduskunnan hallintovaliokunnan direktiivin neuvottelujen aikana asettama kanta (katso edellä kohta 5.1.2). Muutos olisi korostamaan yhdenvertaista kohtelua näiden kahden luvan välillä.

Esityksen mukaan EU:n siniseen korttiin sovellettaisiin jatkossakin työnantajan sertifiointimenettelyä. Sääntelyllä voidaan katsoa olevan hyväksyttävät perusteet asettaa eri työnantajat ja näiden työntekijät tietyllä tavalla eri asemaan suhteessa muihin työntekijöihin ja näiden työntekijöihin perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla (esim. PeVL 73/2002 vp, PeVL 16/2006 vp, PeVL 46/2006 vp, PeVL 18/2010 vp, PeVL 44/2010 vp, PeVL 64/2010 vp ja PeVL 74/2022 vp).

Esityksessä ehdotetaan, että ehdotettavassa uudessa laissa säädetään työnantajaan kohdistettavista seuraamuksista. Laissa ei ole tarpeen säätää uusista seuraamuksista, vaan on tarkoituksenmukaista muuttaa lainsäädäntöä siten, että sääntely soveltuu ehdotettavan uuden lain osalta EU:n sinisen kortin haltijan työnantajaan samalla tavalla kuin se tälläkin hetkellä soveltuu. Pidättäytymispäätöstä koskeva sääntelymuutos tehtäisiin ulkomaalaislain 187 §:n 1 momenttiin (2. lakiehdotus).

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisuudessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Lisäksi 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Esityksessä ehdotetaan, että EU:n sinisen kortin osalta muutoksenhakuun sovellettaisiin ulkomaalaislain 190 §:ää soveltuvin osin (1. lakiehdotuksen 24 §). Perustuslakivaliokunta on katsonut, että ulkomaalaislain säännös muutoksenhakuoikeudesta olisi syytä muotoilla yleiseksi oikeudeksi esimerkiksi vakiomuotoisella viittauksella oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (PeVL 74/2022 vp) ja todennut, että perustuslain kannalta hyväksyttävistä muutoksenhakuoikeuden rajoituksista on tällöin mahdollista säätää lakiin otettavilla yksilöidyillä muutoksenhakukielloilla (ks. PeVL 29/2013 vp, s. 3/II, PeVL 20/2005 vp, s. 8/I). Ehdotettavan muutoksenhakusäännöksen valinnalla varmistettaisiin tässä vaiheessa se, että työnantaja, joka palkkaa työntekijöitä eri tehtäviin, ei saisi päätöksiä, joissa on toisistaan poikkeava muutoksenhakuohjaus. Muutoksenhakusääntelyä on tarkoitus tarkastella huolellisesti ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen tai muun kokonaistarkastelun yhteydessä. Muutoksenhakusääntelyn muuttaminen ei ole tässä yhteydessä tarkoituksenmukaista.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla pannaan täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2021/1883, jäljempänä *erityisosaajadirektiivi*.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jotka hakevat oleskelulupaa tai joille on myönnetty pääsy jonkin jäsenvaltion alueelle erityisosaajadirektiivin nojalla.

Tätä lakia ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisiin:

1) jotka hakevat kansainvälistä suojelua ja odottavat asemaansa koskevaa päätöstä tai jotka saavat tilapäistä suojelua vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukottaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 2001/55/EY mukaisesti jossakin jäsenvaltiossa;

2) jotka hakevat kansallisen lainsäädännön, kansainvälisten velvoitteiden tai jäsenvaltion käytännön mukaisesti suojelua ja odottavat asemaansa koskevaa päätöstä tai jotka saavat kansallisen lainsäädännön, kansainvälisten velvoitteiden tai kyseisen jäsenvaltion käytännön mukaisesti suojelua;

3) jotka hakevat oleskelulupaa jäsenvaltiossa tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/801 tarkoitettuina tutkijoina toteuttaakseen tutkimushankkeen;

4) joilla on Euroopan unionin (EU) alueella pitkään oleskelleen henkilön asema jäsenvaltiossa pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY mukaisesti ja jotka käyttävät oikeuttaan oleskella toisessa jäsenvaltiossa

harjoittaakseen taloudellista toimintaa palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana;

5) jotka tulevat jäsenvaltioon sellaisten kansainväliseen sopimukseen sisältyvien sitoumusten nojalla, joilla helpotetaan tiettyjen kaupan ja investointeihin liittyvien luonnollisten henkilöiden ryhmien maahantuloa ja tilapäistä oleskelua, lukuun ottamatta kolmansien maiden kansalaisia, joille on myönnetty pääsy jäsenvaltion alueelle yrityksen sisäisen siirron saaneina työntekijöinä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/66/EU mukaisesti;

6) joiden maastapoistamista on lykätty tosiseikkoihin perustuvista tai oikeudellisista syistä;

7) joihin sovelletaan palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 96/71/EY niin kauan kuin he ovat lähetettyinä asianomaisen jäsenvaltion alueelle; tai

8) joilla on EU:n ja jäsenvaltioiden sekä EU:n ja kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten perusteella kyseisten kolmansien maiden kansalaisina samanlainen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin EU:n kansalaisilla.

3 §

Suhde ulkomaalaislakiin

Tässä laissa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten maahantuloon, maastalähtöön, oleskeluun ja työntekoon sovelletaan ulkomaalaislakia (301/2004), jollei tässä laissa toisin säädetä.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kolmannen maan kansalaisella* henkilöä, joka ei ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu unionin kansalainen;

2) *korkeaa osaamistasoa vaativalla työllä* työtä, jota tekee henkilö:

a) jolla on suoja työntekijänä työlaainsäädännön ja työehtosopimusten tai niiden yleissitovuuden perusteella aidon ja todellisen työn tekemiseksi toisen henkilön lukuun tai toisen henkilön johdolla;

b) jolle maksetaan kyseisestä työstä korvaus; ja

c) jolla on vaadittava korkea ammattipätevyys;

3) *EU:n sinisellä kortilla* oleskelulupaa, jossa on merkintä "EU:n sininen kortti";

4) *ensimmäisellä jäsenvaltiolla* jäsenvaltiota, joka ensimmäisenä myöntää kolmannen maan kansalaiselle EU:n sinisen kortin;

5) *toisella jäsenvaltiolla* mitä tahansa jäsenvaltiota, jossa EU:n sinisen kortin haltija aikoo käyttää tai jossa hän käyttää erityisosaajadirektiivissä tarkoitettua oikeutta liikkuvuuteen ja joka on muu kuin ensimmäinen jäsenvaltio;

6) *perheenjäsenillä* kolmansien maiden kansalaisia, jotka ovat oikeudesta perheenyhdistämiseen annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja perheenjäseniä;

7) *korkealla ammattipätevyydellä* pätevyyttä, josta on osoituksena korkea-asteen tutkinto tai korkea ammattiosaaminen;

8) *korkea-asteen tutkinnolla* sellaista tutkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista pätevyyttä osoittavaa asiakirjaa, jonka toimivaltainen viranomainen on antanut ja joka osoittaa

henkilön suorittaneen toisen asteen jälkeisen sijaintivaltiossaan korkeakouluksi tai vastaavaksi korkea-asteen oppilaitokseksi tunnustetun oppilaitoksen tarjoamien kurssien muodostaman kokonaisuuden, jossa kyseisen tutkinnon hankkimiseksi tarvittavien opintojen kesto on vähintään kolme vuotta ja ne vastaavat vähintään kansainvälisen koulutusluokituksen (ISCED) 2011 tasoa 6 tai tapauksen mukaan eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) tasoa 6 kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

9) *korkealla ammattiosaamisella*:

a) ISCO-08 -luokitukseen kuuluvissa ryhmissä 133 ja 25 lueteltujen ammattien osalta vähintään kolmen vuoden ammatintodistusta ja luvallista harjoittamista EU:n sinisen kortin hakemista edeltävältä seitsemältä vuodelta;

b) muiden kuin a kohdassa tarkoitettujen ammattien osalta vähintään viiden vuoden ammatintodistusta ja luvallista harjoittamista, joka on tasoltaan verrattavissa korkea-asteen tutkintoon ja joka on merkityksellistä työsopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa mainitulle ammatille tai siinä mainitulle alalle;

10) *kansainvälisellä suojelulla* vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettua kansainvälistä suojelua.

2 luku

EU:n sininen kortti

5 §

EU:n sinisen kortin myöntäminen

EU:n sininen kortti myönnetään hakemuksesta kolmannen maan kansalaiselle, jos hänellä on:

1) vähintään kuuden kuukauden pituinen korkea osaamistasoa vaativa työtä koskeva työsopimus tai sitova työtarjous, jossa sovittu palkka on vähintään keskimääräinen palkansaajan bruttopalkka;

2) korkean ammattipätevyyden osoittavat asiakirjat; ja

3) asiakirjat, jotka osoittavat, jos työssä vaaditaan erityistä pätevyyttä, lupaa tai hyväksyttyä terveydentilaa, että hän täyttää niitä koskevat vaatimukset.

EU:n sinisen kortin myöntäminen edellyttää lisäksi, että ulkomaalaislain 71 §:n 1 kohdan edellytykset täyttyvät.

EU:n sininen kortti myönnetään kahdeksi vuodeksi. Jos työsuhde on voimassa tätä lyhyemmän ajan, EU:n sininen kortti myönnetään työsuhteen voimassaoloajaksi lisättyinä kolmella kuukaudella, mutta enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

EU:n sinisen kortin hakijan ja työnantajan selvittämisvelvollisuus

EU:n sinisen kortin hakijan on esitettävä hakemuksessaan ulkomaalaislain 71 a §:n 1 momentin ja työnantajan 71 b §:n 1 momentin mukaiset tiedot.

EU:n sinisen kortin hakija ja työnantaja voidaan velvoittaa esittämään 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hakija ei täytä EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksiä.

Jos EU:n sinistä korttia hakee kolmannen maan kansalainen, jolla on voimassa oleva ulkomaalaislain 73 §:ssä tarkoitettu erityisasiantuntijan oleskelulupa, hakemukseen ei sovelleta

tämän lain 5 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa, jos asiakirjat on esitetty erityisasiantuntijan oleskelulupahakemuksessa.

7 §

Hakemuksen jättäminen

Hakemuksen tekee kolmannen maan kansalainen itse. Oleskelulupaa haetaan sähköisesti Maahanmuuttoviraston sähköisessä asiointipalvelussa. Jos sähköinen asiointi ei ole mahdollista, hakemus voidaan jättää paperisena.

Hakemus jätetään Suomessa Maahanmuuttovirastolle. Ensimmäistä oleskelulupaa koskeva hakemus jätetään ulkomailla Suomen edustustolle tai ulkoiselle palveluntarjoajalle taikka toisen Schengen-valtion edustustolle.

8 §

EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen hylkääminen

EU:n sinistä korttia koskeva hakemus on hylättävä, jos:

- 1) 5 §:ssä säädettyjä vaatimuksia ei ole noudatettu;
- 2) esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennety tai niitä on muutettu;
- 3) kolmannen maan kansalainen on uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle; tai
- 4) työnantajan liiketoiminnan perustamisen tai sen pääasiallisena tarkoituksena on helpottaa kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa.

EU:n sinistä korttia koskeva hakemus voidaan hylätä, jos:

- 1) työnantaja ei ole täyttänyt sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin tai työoloihin liittyviä oikeudellisia velvoitteitaan;
- 2) työnantaja on haettu konkurssiin tai sillä ei ole mitään taloudellista toimintaa; tai
- 3) jos työnantaja tai tämän edustaja on tuomittu rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitetusta luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä tai ulkomaalaislain 186 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta.

Sovellettaessa 2 momenttia on otettava huomioon tapauksen olosuhteet kokonaisuudessaan.

9 §

EU:n sinisen kortin peruuttaminen tai uusimatta jättäminen

EU:n sininen kortti on peruutettava tai jätettävä uusimatta, jos:

- 1) EU:n sininen kortti tai esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennety tai niitä on vääristelty;
- 2) kolmannen maan kansalaisella ei enää ole voimassa olevaa työ sopimusta korkeaa osaamistasoa vaativaan työhön;
- 3) kolmannen maan kansalaisella ei enää ole 5 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua pätevyyttä; tai
- 4) kolmannen maan kansalaisen palkka ei enää ole 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn mukainen.

EU:n sininen kortti voidaan peruuttaa tai jättää uusimatta, jos:

- 1) siihen on yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvät syyt;
- 2) työnantaja ei ole täyttänyt sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin tai työoloihin liittyviä oikeudellisia velvoitteitaan;

3) kortin haltijalla ei ole hänen itsensä ja soveltuviissa tapauksissa perheenjäsentensä ylläpitoon riittäviä varoja ilman, että hänen on turvauduttava kyseisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään;

4) kortin haltija oleskelee kyseisessä jäsenvaltiossa muuta kuin sitä tarkoitusta varten, jonka perusteella hänelle on myönnetty lupa oleskeluun;

5) asiaankuuluvilla ammattialoilla sovellettavissa laeissa, työehtosopimuksissa tai käytännöissä asetetut korkea osaamistasoa vaativaa työtä koskevat ehdot eivät enää täyty; tai

6) kortin haltija ei noudata erityisosaajadirektiivin V luvun liikkuvuutta koskevia ehtoja.

Jos EU:n sinisen kortin haltija ei täytä tilapäisesti ja korkeintaan 12 kuukauden ajan 5 §:n 1 momentissa säädettyjä oleskeluluvan myöntämisen edellytyksiä sairauden, toimintarajoitteen tai vanhempainvapaan vuoksi, tämän pykälän 1 momentin 2 ja 4 kohtaa ei sovelleta.

Jos EU:n sinisen kortin haltija on työtön, 1 momentin 2 ja 4 kohtaa ja 2 momentin 3 kohtaa ei sovelleta, jos työttömyysjakso on kestänyt korkeintaan:

1) kolme kuukautta ja hänellä on ollut EU:n sininen kortti alle kahden vuoden ajan; tai

2) kuusi kuukautta ja hänellä on ollut EU:n sininen kortti vähintään kahden vuoden ajan.

Jos Maahanmuuttovirasto soveltaa 2 momentin 2 tai 5 kohtaa, sen on kuultava EU:n sinisen kortin haltijaa ja asetettava kolmen kuukauden määräaika uuden työpaikan hakemiseksi. Määrääjäksi on asetettava kuusi kuukautta, jos kortin haltija on aiemmin työskennellyt vähintään kaksi vuotta.

Sovellettaessa 2–5 momenttia on otettava huomioon tapauksen erityiset olosuhteet kokonaisuudessaan.

10 §

Työnteko-oikeus

Kolmannen maan kansalaisella, jolle on myönnetty tämän lain mukainen EU:n sininen kortti, on luvan perusteella mukainen työnteko-oikeus.

11 §

Perheenjäsenten oleskelu- ja työnteko-oikeus

EU:n sinisen kortin saaneen perheenjäsenelle myönnetään hakemuksesta oleskelulupa perhesiteen perusteella vastaavaksi ajaksi kuin EU:n sinisen kortin haltijan oleskelulupa.

Perheenjäsenellä on rajoittamaton työnteko-oikeus.

3 luku

Liikkuminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella

12 §

Lyhytaikainen liikkuminen

Kolmannen maan kansalaisella, joka on saanut ensimmäisessä jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin, on oikeus sen nojalla harjoittaa Suomessa tilapäistä liiketoimintaa, joka liittyy suoraan työnantajan liiketaloudellisiin etuihin ja ensimmäisessä jäsenvaltiossa tehtyyn työsopimuksen mukaisiin työtehtäviin, enintään 90 päivän ajan minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.

13 §

Pitkäaikainen liikkuminen

Kolmannen maan kansalaisella, joka on oleskellut 12 kuukauden ajan laillisesti ensimmäisessä jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin haltijana, on oikeus tulla Suomeen ja työskennellä Suomessa mainitun EU:n sinisen kortin ja voimassa olevan matkustusasiakirjan perusteella, jos hän täyttää 14 ja 16 §:ssä säädetty edellytykset. Kolmannen maan kansalaisella on sama oikeus kuuden kuukauden laillisen oleskelun jälkeen, jos hän on aikaisemmin käyttänyt erityisosaajadirektiivissä säädettyä oikeutta pitkäaikaiseen liikkumiseen.

14 §

Pitkäaikaista liikkumista koskeva hakemus

Kolmannen maan kansalaisen on viimeistään kuukauden kuluttua maahan saapumisestaan haettava EU:n sinistä korttia. Pitkäaikaista liikkumista koskeva EU:n sininen kortti myönnetään, jos hänellä on:

- 1) ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva EU:n sininen kortti;
- 2) korkeaa osaamistasoa vaativaa vähintään kuuden kuukauden pituista työtä koskeva voimassa oleva työsopimus tai sitova työtarjous, jossa sovittu palkka on 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen; ja
- 3) asiakirjat, jotka osoittavat, jos työssä vaaditaan erityistä pätevyyttä, lupaa tai hyväksyttyä terveydentilaa, että hän täyttää niitä koskevat vaatimukset.

Kolmannen maan kansalaisen on esitettävä 1 momentin 2 kohdan mukaiset tiedot ulkomaalaislain 71 a §:n 1 momentin ja työnantajan 71 b §:n 1 momentin mukaisesti. EU:n sinisen kortin hakija ja työnantaja voidaan velvoittaa esittämään 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hakija ei täytä pitkäaikaisen liikkumisen edellytyksiä.

Kolmannen maan kansalaisen työnteko-oikeus alkaa EU:n sinisen kortin myöntämisestä tai, jos sitä ei ole myönnetty, 30 päivän kuluttua täydellisen hakemuksen jättämisestä.

15 §

Perheenjäsenen pitkäaikainen liikkuminen

Jos EU:n sinisen kortin haltija on liikkunut tai aikoo liikkua Suomeen 13 §:n perusteella, hänen perheenjäsenellään on oikeus liikkua hänen mukanaan tai myöhemmin. Perheenjäsenen on haettava oleskelulupaa viimeistään kuukauden kuluttua maahan saapumisestaan.

Oleskelulupa myönnetään hakemuksesta, jos perheenjäsenellä on ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä oleskelulupa ja voimassa oleva matkustusasiakirja tai niiden oikeaksi todistetut jäljennökset ja hän on oleskellut ensimmäisessä jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin haltijan perheenjäsenenä.

Perheenjäsenellä, jolle on myönnetty oleskelulupa tämän pykälän nojalla, on rajoittamaton työnteko-oikeus.

16 §

Pitkäaikaista liikkumista koskevan hakemuksen hylkääminen

Pitkäaikaista liikkumista koskeva hakemus on hylättävä, jos:

- 1) 14 §:n 1 momentin tarkoittamia tietoja tai asiakirjoja ei esitetä;
- 2) esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin tai ne on väärennety tai niitä on vääristelty;

3) työ ei täytä sovellettavissa laeissa, työehtosopimuksissa tai käytännöissä asetettuja ehtoja; tai

4) EU:n sinisen kortin haltija on uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

Pitkäaikaista liikkuvuutta koskevan hakemuksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä on otettava huomioon tapauksen olosuhteet kokonaisuudessaan.

17 §

Käsittelyajat ja ilmoitus ensimmäiselle jäsenvaltiolle

Maahanmuuttoviraston on annettava pitkäaikaista liikkumista koskevaan hakemukseen tekemänsä päätös tiedoksi hakijalle ja ilmoitettava siitä ensimmäiselle jäsenvaltiolle viimeistään 30 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämispäivästä. Perheenjäsenen hakemukseen tehty päätös on annettava tiedoksi perheenjäsenelle samassa yhteydessä tai viimeistään 30 päivän kuluessa, jos hakemus on tehty eri aikaan kuin EU:n sinistä korttia koskeva hakemus. Poikkeuksellisissa ja asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen monimutkaisuuteen, Maahanmuuttovirasto voi jatkaa määräaikaa 30 päivällä. Sen on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta viimeistään 30 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämispäivästä.

Maahanmuuttoviraston on ilmoitettava ensimmäiselle jäsenvaltiolle tekemässään ilmoituksessa hakemuksen 16 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa säädetyt hylkäämisperusteet.

18 §

Liikkuminen toiseen jäsenvaltioon

Jos EU:n sinisen kortin haltija liikkuu pitkäaikaisesti toiseen jäsenvaltioon, EU:n sinistä korttia ei saa peruuttaa 9 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 2 momentin 1 kohdan perusteella ennen kuin toinen jäsenvaltio on tehnyt päätöksen pitkäaikaista liikkuvuutta koskevasta hakemuksesta.

Jos toinen jäsenvaltio hylkää EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen tai Suomen myöntämä oleskelulupa ei ole enää voimassa taikka se on peruutettu liikkumisen aikana, EU:n sinisen kortin haltijalla ja tämän perheenjäsenellä on oikeus palata Suomeen ilman mahdollisuuksia ja viipymättä.

4 luku

Menettely ja toimivaltainen viranomainen

19 §

Maahanmuuttoviraston toimivalta

Maahanmuuttovirasto vastaanottaa oleskelulupahakemuksen ja päättää oleskeluluvan myöntämisestä, peruuttamisesta ja uusimatta jättämisestä sekä hakemuksen hylkäämisestä.

Maahanmuuttovirasto käsittelee perheenjäsenen oleskelulupahakemuksen samaan aikaan kuin EU:n sinistä korttia koskevan hakemuksen, jos hakemukset tehdään samaan aikaan.

20 §

Merkintä oleskelulupakorttiin

EU:n sinisen kortin saaneen oleskelulupakorttiin merkitään oleskeluluvan lajin kirjaintunnus ja oleskeluluvan tyyppi -kenttään "EU:n sininen kortti".

EU:n sinisen kortin saaneen kolmannen maan kansalaisen, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua, oleskelulupakorttiin merkitään oleskeluluvan lajin kirjaintunnus ja huomautuksia-kenttään "[Jäsenvaltion nimi] myöntänyt kansainvälistä suojelua [päivämäärä]". Jos EU:n sinisen kortin haltijan kansainvälisen suojelun asema peruutetaan, kolmannen maan kansalaiselle on tämän pyynnöstä myönnettävä uusi EU:n sininen kortti, joka ei sisällä kyseistä huomautusta.

Jos EU:n sininen kortti myönnetään 4 §:n 9 kohdan b alakohdassa tarkoitetun korkean ammattipätevyyden perusteella, oleskelulupakortin huomautuksia-kenttään merkitään "Muu kuin liitteessä I lueteltu ammatti".

EU:n sinisen kortin haltijan, jolle myönnetään ulkomaalaislain 56 a §:ssä tarkoitettu pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, oleskelulupakortin huomautuksia-kenttään merkitään "Entinen EU:n sinisen kortin haltija".

21 §

Käsittelyajat

Maahanmuuttoviraston on tehtävä päätös EU:n sinistä korttia koskevasta hakemuksesta ja perheenjäsenen hakemuksesta sekä annettava päätös kirjallisesti tiedoksi viimeistään 60 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämispäivästä.

Jos työnantaja on sertifioitu ulkomaalaislain 76 §:n mukaisesti, päätös EU:n sinistä korttia koskevasta hakemuksesta on annettava tiedoksi viimeistään 30 päivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämispäivästä.

Jos hakemuksen liitteenä esitetyt tiedot tai toimitetut asiakirjat ovat riittämättömät tai puutteelliset, Maahanmuuttoviraston on ilmoitettava hakijalle, mitä lisäasiakirjoja tai -tietoja vaaditaan, ja asetettava niiden esittämistä tai toimittamista varten kohtuullinen määräaika. Edellä 1 momentissa tarkoitetun määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes Maahanmuuttovirasto on saanut vaaditut lisäasiakirjat tai -tiedot. Jos vaadittuja lisätietoja tai asiakirjoja ei ole toimitettu kyseisessä määräajassa, hakemus voidaan hylätä.

5 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Työnantajaan kohdistettavat seuraamukset

Ulkomaalaislain 186 §:ssä säädetään työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta ja rikoslain 47 luvun 6 a §:ssä luvattomasta ulkomaisen työvoiman käytöstä.

Maahanmuuttoviraston päätöksestä pidättäytyä määräajaksi myöntämästä oleskelulupa työnantajan palvelukseen säädetään ulkomaalaislain 187 §:ssä.

23 §

Yhteyspiste

Maahanmuuttovirasto toimii erityisosaajadirektiivin 28 artiklassa tarkoitettuna yhteyspisteenä, joka tekee yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kanssa ja vastaa tässä laissa säädettyjen tietojen vastaanottamisesta ja toimittamisesta.

24 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaussa sovelletaan toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisen osalta ulkomaalaislain 192 §:n 1 ja 2 momenttia. Lisäksi muutoksenhaussa sovelletaan mainitun lain 194 §:ää työnantajan valitusoikeudesta, 196 §:n 4 momenttia valitusluvan myöntämisestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja 197 §:n 1 ja 3 momenttia valituskirjelmän toimittamisesta. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019).

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 3 §:n 27 kohta, 49 §:n 1 momentin 4 a kohta, 53 §:n 8 momentti, 55 §:n 4 momentti, 58 b, 73 a ja 73 b §, 81 a §:n 6 momentti ja 84 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 27 kohta, 49 §:n 1 momentin 4 a kohta ja 58 b § laissa 1338/2011, 53 §:n 8 momentti ja 55 §:n 4 momentti laissa 720/2018, 73 a ja 73 b §, 81 a §:n 6 momentti ja 84 §:n 4 momentti laissa 216/2023, sekä

muutetaan 3 §:n 26 kohta, 17 c §:n 1 momentin 2 kohta, 49 §:n 1 momentin 3 kohta, 56 a §:n 3 momentti, 67 ja 69 a §, 77 §:n 1 momentti, 187 §:n 1 momentti ja 194 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 26 kohta ja 69 a § laissa 1338/2011, 17 c §:n 1 momentin 2 kohta, 77 §:n 1 momentti, 187 §:n 1 momentti ja 194 § laissa 216/2023, 49 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 121/2018, 56 a §:n 3 momentti laissa 668/2013 sekä 67 § laeissa 973/2007, 668/2013, 501/2016 ja 216/2023, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

26) *EU:n sinisellä kortilla* Euroopan unionin jäsenvaltion kolmannen maan kansalaiselle myöntämää kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta

annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2021/1883, jäljempänä *erityisosaajadirektiivi*, tarkoitettua oleskelulupaa, joka oikeuttaa oleskeluun ja työntekoon jäsenvaltion alueella.

17 c §

Pitkäaikaisen viisumin myöntäminen

Pitkäaikainen viisumi myönnetään nopeutettua maahantuloa varten hakemuksesta kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty:

2) kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä *erityisosaajalaki*, 5 §:ssä tarkoitettu EU:n sininen kortti;

49 §

Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle

Ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle myönnetään tilapäinen tai jatkuva oleskelulupa Suomessa, jos edellytykset tällaisen oleskeluluvan myöntämiseksi ulkomailla ovat olemassa ja:

3) työntekijän tai yrittäjän oleskeluluvan myöntämättä jättäminen Suomesta haettuna olisi ulkomaalaisen tai työnantajan kannalta perusteetonta; taikka

56 a §

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen

Viiden vuoden määräaika lasketaan ensimmäisen jatkuvaa maassa oleskelua varten myönnetyn määräaikaisen oleskeluluvan alkamispäivästä tai maahantulopäivästä, jos kolmannen maan kansalaisella on ollut jatkuva oleskelulupa maahan tullessaan. Pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan osalta määräaika lasketaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättöpäivästä. Sellaisen EU:n sinisen kortin haltijan osalta, joka on käyttänyt erityisosaajadirektiivin 21 artiklassa tarkoitettua pitkäaikaista liikkuvuutta, viiden vuoden yhtäjaksoista oleskelua laskettaessa otetaan huomioon myös laillinen oleskelu jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin haltijana sekä lisäksi korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten myönnetyn kansallisen oleskeluluvan ja tutkijan luvan haltijana sekä kansainvälistä suojelua saavana henkilönä. Opiskelijan luvan haltijana laillisesta oleskelusta otetaan huomioon puolet. Lisäksi EU:n sinisen kortin haltijan osalta edellytetään, että hän välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä on oleskellut luvallisesti maassa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta.

67 §

Maahanmuuttovirasto oleskelulupaviranomaisena

Maahanmuuttovirasto myöntää ja peruuttaa oleskeluluvan.
Maahanmuuttovirasto päättää, ettei oleskelulupaa 58 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa peruuteta.
Maahanmuuttovirasto toimii pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY 25 artiklassa tarkoitettuna tietojen vaihtoa harjoittavana yhteyspisteenä.

69 a §

Päätös perhesiteen perusteella tehtyyn hakemukseen

Perhesiteen perusteella tehtyä oleskelulupahakemusta koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä. Poikkeuksellisissa olosuhteissa päätös voidaan antaa tiedoksi myöhemmin.

77 §

Työnantajan sertifiointin vaikutus

Ulkomaalaisen oleskelulupahakemukseen, joka koskee tässä luvussa tai erityisosajalaissa säädettyä oleskelulupaa ansiotyön tekemiseksi sertifioidun työnantajan palveluksessa, sovelletaan tämän lain 71 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 2 momenttia sekä 71 b §:n 1 momentin 1–5 kohtaa ja 2 momenttia.

187 §

Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella

Työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto voi päättää, että 5 luvun ja erityisosajalain mukaisia oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja tämän lain 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämisestä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä sekä siltä osin kuin kyse on 72 a §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä, jotka työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitettua työnantajan sertifiointia koskevasta päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 187 ja 194 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain (389/2023) 187 §:n 1 momentti ja 194 § seuraavasti:

187 §

Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella

Maahanmuuttovirasto voi päättää, että 5 luvun ja erityisosaajalain mukaisia oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja tämän lain 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämisestä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä sekä siltä osin kuin kyse on 72 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitettua työnantajan sertifiointia koskevasta päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20_.

4.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 11 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 11 §:n 1 momentin 1 kohta ja 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

11 §

Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä *kausityölaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä *ICT-laki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä *erityisosaajalaki*, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki*, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki*, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010), jäljempänä *kotoutumislaki*, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä työ- ja elinkeinotoimistolta;

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosaajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta
annetun lain (683/2023) 3 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

- 1) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 2) poliisi 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 3) suojelupoliisi 1 §:n 2 momentissa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 4) Rajavartiolaitos 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 5) vastaanottokeskus 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 6) järjestelykeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 7) säilöönottoyksikkö 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 8) ulkoministeriö 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 9) edustusto 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 10) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
 - 11) hyvinvointialueen viranomainen ja Helsingin kaupunki 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa.
-

11 §

Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

- 1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä *kausityölaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä *ICT-laki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä *erityisosaajalaki*, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki*, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköistä

annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki*, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä *kotoutumislaki*, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

4) säilöönottoyksiköllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa säilölain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta ja toiselta säilöönottoyksiköltä;

5) ulkoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja edustustolta;

6) edustustolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja ulkoministeriöltä;

7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, edustustolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

8) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tämän lain 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosaaajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja

oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20__.

6.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 56 §:n 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 221/2023, seuraavasti:

56 §

Terveydenhuollon järjestäminen eräissä tapauksissa

Terveydenhuollon järjestämisessä hyvinvointialueen asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös hyvinvointialueen alueella sijaitsevassa kunnassa oleskeleva:

2) henkilö, jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettu EU:n sininen kortti, sekä tällaisen henkilön ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20__.

7.

Laki

yliopistolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yliopistolain (558/2009) 9 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 3 momentti laissa 1367/2018 ja 10 §:n 2 momentti laissa 279/2022, seuraavasti:

9 §

Tilauuskoulutus

Yliopiston on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauuskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä *erityisosaajalaki*, nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

10 §

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut

Maksua ei kuitenkaan peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on erityisosaajalain nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa, pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Maksua ei peritä myöskään 9 §:n mukaiseen tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

ammattikorkeakoululain 13 ja 13 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 13 §:n 3 momentti ja 13 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 3 momentti laissa 1368/2018 ja 13 a §:n 2 momentti laissa 280/2022, seuraavasti:

13 §

Tilauskoulutus

Ammattikorkeakoulun on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä *erityisosaaajalaki*, nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

13 a §

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut

Maksua ei kuitenkaan peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on erityisosaaajalain nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa, pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Maksua ei peritä myöskään 13 §:n mukaiseen tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

9.

Laki

lukiolain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

9 §

Tilauuskoulutus

Tilauuskoulutusta ei saa järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisiin, eikä heidän perheenjäsenilleen. Tilauuskoulutusta ei myöskään saa järjestää niille, joilla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/) nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä heidän perheenjäsenilleen. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Tilauuskoulutukseen osallistuvaan ei sovelleta tämän lain 1 §:n 2 momenttia, 10, 15, 16 ja 19–22 §:ää, 28 §:n 3 momenttia, 32 §:n 1 momenttia eikä 34 §:n 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 33 §:n 2 momentti seuraavasti:

33 §

Tilauuskoulutus

Tilaukoulutusta ei voida järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Tilaukoulutusta ei myöskään voida järjestää niille, joilla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/) nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 727/2018, seuraavasti:

11 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

- 1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;
- 2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;
- 3) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 728/2018, seuraavasti:

10 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aravarajoituslain (1190/1993) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 726/2018, seuraavasti:

4 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

14.

Laki

asumisoikeusasunnoista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusasunnoista annetun lain (393/2021) 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 517/2023, seuraavasti:

12 §

Asumisoikeuden haltijaa koskevat vaatimukset

Asumisoikeuden haltijaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 15.2.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Työministeri Arto Satonen

2.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 3 §:n 27 kohta, 49 §:n 1 momentin 4 a kohta, 53 §:n 8 momentti, 55 §:n 4 momentti, 58 b, 73 a ja 73 b §, 81 a §:n 6 momentti ja 84 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 27 kohta, 49 §:n 1 momentin 4 a kohta ja 58 b § laissa 1338/2011, 53 §:n 8 momentti ja 55 §:n 4 momentti laissa 720/2018, 73 a ja 73 b § sekä 81 a §:n 6 momentti ja 84 §:n 4 momentti laissa 216/2023, ja
muutetaan 3 §:n 26 kohta, 17 c §:n 1 momentin 2 kohta, 49 §:n 1 momentin 3 kohta, 56 a §:n 3 momentti, 67 §, 69 a §, 77 §:n 1 momentti, 187 §:n 1 momentti ja 194 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 26 kohta ja 69 a § laissa 1338/2011, 17 c §:n 1 momentin 2 kohta, 77 §:n 1 momentti, 187 §:n 1 momentti ja 194 § laissa 216/2023, 49 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 121/2018, 56 a §:n 3 momentti laissa 668/2013, 67 § laeissa 973/2007, 668/2013 ja 501/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

26) *Euroopan unionin sinisellä kortilla* Euroopan unionin jäsenvaltion kolmannen maan kansalaiselle myöntämää kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa *pätevyyttä* vaativaa työtä varten annetussa *neuvoston direktiivissä 2009/50/EY (erityisosaajadirektiivi)* tarkoitettua oleskelulupaa, joka oikeuttaa oleskeluun ja työntekoon jäsenvaltion alueella;

27) *korkeaa pätevyyttä vaativalla työllä erityisosaajadirektiivissä tarkoitettua työtä, joka edellyttää erityistä ammattipätevyyttä, joka osoitetaan korkea-asteen tutkinnolla.*

26) *EU:n sinisellä kortilla* Euroopan unionin jäsenvaltion kolmannen maan kansalaiselle myöntämää kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa *osaamistasoa* vaativaa työtä varten *sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2021/1883, jäljempänä erityisosaajadirektiivi,* tarkoitettua oleskelulupaa, joka oikeuttaa oleskeluun ja työntekoon jäsenvaltion alueella.
(3 §:n 27 kohta kumotaan)

17 c §

Pitkäaikaisen viisumin myöntäminen

Pitkäaikainen viisumi myönnetään nopeutettua maahantuloa varten hakemuksesta kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty:

2) 73 a §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti;

49 §

Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle

Ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle myönnetään tilapäinen tai jatkuva oleskelulupa Suomessa, jos edellytykset tällaisen oleskeluluvan myöntämiseksi ulkomailla ovat olemassa ja:

3) työntekijän tai yrittäjän oleskeluluvan myöntämättä jättäminen Suomesta haettuna olisi ulkomaalaisen tai työnantajan kannalta perusteetonta;

4 a) ulkomaalainen on Euroopan unionin sinisen kortin haltija, joka on ennen Suomeen saapumistaan oleskellut toisessa jäsenvaltiossa vähintään kahdeksantoista kuukauden ajan korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten ja hakee Suomessa Euroopan unionin sinistä korttia jätettyään hakemuksen viimeistään kuukauden kuluttua maahan saapumisestaan tai on tällaisen henkilön perheenjäsen ja perhe on muodostettu ennen Suomeen tuloa; taikka

17 c §

Pitkäaikaisen viisumin myöntäminen

Pitkäaikainen viisumi myönnetään nopeutettua maahantuloa varten hakemuksesta kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty:

2) kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä **erityisosaajalaki**, 5 §:ssä tarkoitettu EU:n sininen kortti;

49 §

Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle

Ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle myönnetään tilapäinen tai jatkuva oleskelulupa Suomessa, jos edellytykset tällaisen oleskeluluvan myöntämiseksi ulkomailla ovat olemassa ja:

3) työntekijän tai yrittäjän oleskeluluvan myöntämättä jättäminen Suomesta haettuna olisi ulkomaalaisen tai työnantajan kannalta perusteetonta; taikka

(49 §:n 1 momentin 4 a kohta kumotaan)

53 §

*Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan
pituus*

Euroopan unionin sininen kortti myönnetään kahdeksi vuodeksi. Jos työsuhde on voimassa tätä lyhyemmän ajan, Euroopan unionin sininen kortti myönnetään työsuhteen voimassaoloajaksi lisättynä kolmella kuukaudella. Euroopan unionin sinisen kortin haltijan perheenjäsenelle myönnetään oleskelulupa vastaavaksi ajaksi.

(53 §:n 8 momentti kumotaan)

55 §

Jatkoluvan pituus

Euroopan unionin sininen kortti myönnetään kahdeksi vuodeksi. Jos työsuhde on voimassa tätä lyhyemmän ajan, Euroopan unionin sininen kortti myönnetään työsuhteen voimassaoloajaksi lisättynä kolmella kuukaudella. Euroopan unionin sinisen kortin haltijan perheenjäsenelle myönnetään oleskelulupa vastaavaksi ajaksi.

(55 §:n 4 momentti kumotaan)

56 a §

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen

Viiden vuoden määräaika lasketaan ensimmäisen jatkuvaa maassa oleskelua varten myönnetyn määräaikaisen oleskeluluvan alkamispäivästä tai maahantulopäivästä, jos kolmannen maan kansalaisella on ollut jatkuva oleskelulupa maahan tullessaan. Pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan osalta määräaika lasketaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättöpäivästä. Viiden vuoden yhtäjaksoista oleskelua laskettaessa otetaan huomioon myös laillinen oleskelu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, jos kolmannen maan kansalainen on Euroopan

56 a §

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen

Viiden vuoden määräaika lasketaan ensimmäisen jatkuvaa maassa oleskelua varten myönnetyn määräaikaisen oleskeluluvan alkamispäivästä tai maahantulopäivästä, jos kolmannen maan kansalaisella on ollut jatkuva oleskelulupa maahan tullessaan. Pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan osalta määräaika lasketaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättöpäivästä. Sellaisen EU:n sinisen kortin haltijan osalta, joka on käyttänyt erityisosaajadirektiivin 21 artiklassa tarkoitettua pitkäaikaista liikkuvuutta, viiden vuoden yhtäjaksoista

Voimassa oleva laki

unionin sinisen kortin haltija, joka välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä on oleskellut luvallisesti maassa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta.

Ehdotus

oleskelua laskettaessa otetaan huomioon myös laillinen oleskelu jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin haltijana sekä lisäksi korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten myönnetyn kansallisen oleskeluluvan ja tutkijan luvan haltijana sekä kansainvälistä suojelua saavana henkilönä. Opiskelijan luvan haltijana laillisesta oleskelusta otetaan huomioon puolet. Lisäksi EU:n sinisen kortin haltijan osalta edellytetään, että hän välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä on oleskellut luvallisesti maassa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta.

58 b §

Euroopan unionin sinisen kortin peruuttaminen

Mitä 58 §:ssä säädetään oleskeluluvan peruuttamisesta, sovelletaan myös Euroopan unionin sinisen kortin peruuttamiseen. Euroopan unionin sininen kortti peruutetaan myös, jos kortinhaltija on ollut työttömänä yhtäjaksoisesti yli kolme kuukautta.

(58 b § kumotaan)

67 §

Maahanmuuttovirasto oleskelulupaviranomaisena

Maahanmuuttovirasto myöntää ja peruuttaa oleskeluluvan.

Maahanmuuttovirasto peruuttaa oleskeluluvan 58, 58 a ja 58 b §:ssä säädettyillä perusteilla.

Maahanmuuttovirasto päättää, ettei oleskelulupaa 58 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa peruuteta.

Maahanmuuttovirasto toimii pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY 25 artiklassa, siten kuin se on muutettuna direktiivillä 2011/51/EU, ja erityisosaajadirektiivin 22 artiklassa tarkoitettuna tietojen vaihtoa harjoittavana yhteyspisteenä.

67 §

Maahanmuuttovirasto oleskelulupaviranomaisena

Maahanmuuttovirasto myöntää ja peruuttaa oleskeluluvan.

Maahanmuuttovirasto päättää, ettei oleskelulupaa 58 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa peruuteta.

Maahanmuuttovirasto toimii pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY 25 artiklassa tarkoitettuna tietojen vaihtoa harjoittavana yhteyspisteenä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

69 a §

69 a §

Päätös perhesiteen perusteella tehtyyn hakemukseen

Päätös perhesiteen perusteella tehtyyn hakemukseen

Perhesiteen perusteella tehtyä oleskelulupahakemusta koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä. *Euroopan unionin sinisen kortin haltijan perheenjäsenen perhesiteen perusteella tekemää oleskelulupahakemusta koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä.* Poikkeuksellisissa olosuhteissa päätös voidaan antaa tiedoksi myöhemmin.

Perhesiteen perusteella tehtyä oleskelulupahakemusta koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä. Poikkeuksellisissa olosuhteissa päätös voidaan antaa tiedoksi myöhemmin.

73 a §

(73 a § kumotaan)

Euroopan unionin sininen kortti

Euroopan unionin sininen kortti myönnetään ulkomaalaiselle, jos tämä esittää vähintään vuoden pituisen korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä koskevan työsopimuksen tai sitovan työtarjouksen ja yleiset edellytykset oleskeluluvan myöntämiselle ovat olemassa. Edellytyksenä on lisäksi, että työsopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa sovittu palkka on vähintään 1,5-kertainen verrattuna keskimääräiseen palkansaajan bruttopalkkaan.

Euroopan unionin sinisen kortin myöntämiseen ei sovelleta 72, 72 a ja 72 b §:ää.

73 b §

(73 b § kumotaan)

Toiseen jäsenvaltioon siirtyneen Euroopan unionin sinisen kortin haltijan ja hänen perheenjäsenensä maahan palaaminen ja oleskelu

Jos toinen Euroopan unionin jäsenvaltio ei myönnä Euroopan unionin sinistä korttia Suomen myöntämän sinisen kortin haltijalle, hän ja hänen perheenjäsenensä voivat kielteisen päätöksen saatuaan palata maahan ja oleskella maassa kolme kuukautta, vaikka

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Suomen myöntämä sininen kortti ei olisi enää voimassa.

77 §

Työnantajan sertifiointin vaikutus

Ulkomaalaisen oleskelulupahakemukseen, joka koskee tässä luvussa säädettyä oleskelulupaa ansiotyön tekemiseksi sertifioidun työnantajan palveluksessa, sovelletaan 71 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 2 momenttia sekä 71 b §:n 1 momentin 1–5 kohtaa ja 2 momenttia.

81 a §

Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla

Ulkomaalaiselle, joka työskentelee oleskeluluvan nojalla, myönnetään hakemuksesta oikeus työntekoon ilman ammattialarajoitusta tai muuta rajoitusta, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hänen työnantajansa on merkittävällä tavalla laiminlyönyt velvollisuuksiaan työnantajana tai muulla tavalla hyväksikäyttänyt häntä ja jos ulkomaalaisen uusi työnantaja liittää hakemukseen 71 b §:n 1 momentissa ja Maahanmuuttoviraston vaatiessa 2 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot.

Ulkomaalaisella, jolle on myönnetty Euroopan unionin sininen kortti, on työnteko-oikeus korkeaa pätevyyttä vaativiin tehtäviin.

Tähän pykälään perustuvasta työnteko-oikeudesta on 4 momentissa tarkoitettua oleskelulupaa lukuun ottamatta tehtävä merkintä ulkomaalaisen oleskeluluvan yhteyteen.

77 §

Työnantajan sertifiointin vaikutus

Ulkomaalaisen oleskelulupahakemukseen, joka koskee tässä luvussa *tai erityisosajalaissa* säädettyä oleskelulupaa ansiotyön tekemiseksi sertifioidun työnantajan palveluksessa, sovelletaan tämän lain 71 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 2 momenttia sekä 71 b §:n 1 momentin 1–5 kohtaa ja 2 momenttia.

81 a §

Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla

Ulkomaalaiselle, joka työskentelee oleskeluluvan nojalla, myönnetään hakemuksesta oikeus työntekoon ilman ammattialarajoitusta tai muuta rajoitusta, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hänen työnantajansa on merkittävällä tavalla laiminlyönyt velvollisuuksiaan työnantajana tai muulla tavalla hyväksikäyttänyt häntä ja jos ulkomaalaisen uusi työnantaja liittää hakemukseen 71 b §:n 1 momentissa ja Maahanmuuttoviraston vaatiessa 2 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot.

(81 a §:n 6 momentti kumotaan)

Tähän pykälään perustuvasta työnteko-oikeudesta on 4 momentissa tarkoitettua oleskelulupaa lukuun ottamatta tehtävä merkintä ulkomaalaisen oleskeluluvan yhteyteen.

84 §

Käsittelyajat

Euroopan unionin sinistä korttia koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään 90 päivän kuluttua hakemuksen tekemisestä. Määräajan kulumisen keskeytyy hakemuksen täydentämisen ajaksi.

(84 §:n 4 momentti kumotaan)

187 §

Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella

Työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto voi päättää, että *tämän luvun* mukaisia oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

187 §

Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella

Työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto voi päättää, että *5 luvun ja erityisosaajalain* mukaisia oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämisestä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä siltä osin kuin kyse on 72 a §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä, jotka työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitettua työnantajan sertifiointia koskevasta päätöksestä.

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämisestä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä *sekä* siltä osin kuin kyse on 72 a §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä, jotka työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitettua työnantajan sertifiointia koskevasta päätöksestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.

3.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 187 ja 194 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain (389/2023) 187 §:n 1 momentti ja 194 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

187 §

187 §

*Pidättäytyminen oleskeluluvan
myöntämisestä työnteon perusteella*

*Pidättäytyminen oleskeluluvan
myöntämisestä työnteon perusteella*

Maahanmuuttovirasto voi päättää, että tämän luvun mukaisia oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 71 §:n 1 tai 2 kohdassa, 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

Maahanmuuttovirasto voi päättää, että 5 luvun ja erityisosaajalain mukaisia oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

194 §

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 §:n 1–3 kohdassa tai 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämistä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä siltä osin kuin kyse on

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämistä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta

Voimassa oleva laki

72 §:n 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitetusta työnantajan sertifiointia koskevasta päätöksestä.

Ehdotus

päätöksestä *sekä* siltä osin kuin kyse on 72 §:n 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitetusta työnantajan sertifiointia koskevasta päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

4.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 11 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 11 §:n 1 momentin 1 kohta ja 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

*Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien
välillä*

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmässä

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä *kausityölaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017),

Ehdotus

11 §

*Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien
välillä*

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä **kausityölaki**, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017),

jäljempänä *ICT-laki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki*, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki*, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki*, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010), jäljempänä *kotoutumislaki*, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

jäljempänä ***ICT-laki***, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä ***tutkija- ja opiskelijalaki***, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä ***erityisosaajalaki***, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä ***vastaanottolaki***, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä ***säilölaki***, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010), jäljempänä ***kotoutumislaki***, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä työ- ja elinkeinotoimistolta;

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdan, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan, säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdan sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentin, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdan, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan ja säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdan sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosaajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Voimassa oleva laki

§:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Ehdotus

annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta annetun lain (683/2023) 3 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

*Ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja
vastuunjako*

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

- 1) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;
- 2) poliisi 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;
- 3) suojelupoliisi 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;
- 4) Rajavartiolaitos 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;

Ehdotus

3 §

*Ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja
vastuunjako*

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

- 1) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;
- 2) poliisi 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;
- 3) suojelupoliisi 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;
- 4) Rajavartiolaitos 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;

Voimassa oleva laki

5) vastaanottokeskus 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
6) järjestelykeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
7) säilöönottoyksikkö 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
8) ulkoministeriö 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
9) edustusto 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
10) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
11) *työ- ja elinkeinotoimisto 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;*
12) hyvinvointialueen viranomainen ja Helsingin kaupunki 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa.

11 §

*Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien
välillä*

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä kausityölaki, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä ICT-laki, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun,

Ehdotus

5) vastaanottokeskus 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
6) järjestelykeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
7) säilöönottoyksikkö 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
8) ulkoministeriö 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
9) edustusto 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
10) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa;
11) hyvinvointialueen viranomainen ja Helsingin kaupunki 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa.

11 §

*Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien
välillä*

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä **kausityölaki**, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä **ICT-laki**, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun,

työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä tutkija- ja opiskelijalaki, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä vastaanottolaki, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä säilölaki, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä kotoutumislaki, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, työ- ja elinkeinotoimistolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta sekä Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdan käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

4) säilöönottoyksiköllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 4 kohdan käsittelytarkoituksessa säilölain mukaisten

työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä **tutkija- ja opiskelijalaki**, **kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten** annetun lain (/), jäljempänä **erityisosaajalaki**, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä **vastaanottolaki**, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä **säilölaki**, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä **kotoutumislaki**, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

4) säilöönottoyksiköllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa säilölain mukaisten

tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta ja toiselta säilöönottoyksiköltä;

5) ulkoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja edustustolta;

6) edustustolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja ulkoministeriöltä;

7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, edustustolta ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä Helsingin kaupungilta;

8) työ- ja elinkeinotoimistolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tämän lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, edustustolta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta ja toiselta säilöönottoyksiköltä;

5) ulkoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja edustustolta;

6) edustustolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja ulkoministeriöltä;

7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, edustustolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

9) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tämän lain 1 §:n 1 momentin 5 kohdan käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

8) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tämän lain 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

13 §

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdan, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan, säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdan sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosaajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 56 §:n 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 221/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

56 §

56 §

Terveystenhuollon järjestäminen eräissä tapauksissa

Terveystenhuollon järjestäminen eräissä tapauksissa

Terveystenhuollon järjestämisessä hyvinvointialueen asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös hyvinvointialueen alueella sijaitsevassa kunnassa oleskeleva:

Terveystenhuollon järjestämisessä hyvinvointialueen asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös hyvinvointialueen alueella sijaitsevassa kunnassa oleskeleva:

2) henkilö, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 73 a §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, sekä tällaisen henkilön mainitun lain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet;

2) henkilö, jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettu EU:n sininen kortti, sekä tällaisen henkilön ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

yliopistolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 9 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 9 §:n 3 momentti laissa 1367/2018 ja 10 §:n 2 momentti laissa 279/2022, seuraavasti:

9 §

Tilauuskoulutus

Yliopiston on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauuskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on *ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä.* Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

10 §

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut

Maksua ei kuitenkaan peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on *ulkomaalaislaissa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa,*

9 §

Tilauuskoulutus

Yliopiston on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauuskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on *kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä erityisosaajalaki, nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä.* Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

10 §

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut

Maksua ei kuitenkaan peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on *erityisosaajalain nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty*

Voimassa oleva laki

pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Maksua ei peritä myöskään 9 §:n mukaiseen tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijalta.

Ehdotus

jatkuva oleskelulupa, pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Maksua ei peritä myöskään 9 §:n mukaiseen tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

ammattikorkeakoululain 13 ja 13 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 13 §:n 3 momentti ja 13 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 13 §:n 3 momentti laissa 1368/2018 ja 13 a §:n 2 momentti laissa 280/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Tilauskoulutus

Ammattikorkeakoulun on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen

Ehdotus

13 §

Tilauskoulutus

Ammattikorkeakoulun on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen

Voimassa oleva laki

perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on *ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty Euroopan unionin sininen kortti*, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

13 a §

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut

Maksua ei kuitenkaan peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on *ulkomaalaislaissa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti*, muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa, pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Maksua ei peritä myöskään 13 §:n mukaiseen tilauskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla.

Ehdotus

perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on *kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/), jäljempänä erityisosaajalaki*, nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

13 a §

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut

Maksua ei kuitenkaan peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on *erityisosaajalain nojalla myönnetty EU:n sininen kortti*, ulkomaalaislaissa tarkoitettu muulla kuin opiskelun perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa, pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Maksua ei peritä myöskään 13 §:n mukaiseen tilauskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

lukiolain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Tilauuskoulutus

Tilauuskoulutus

Tilauuskoulutusta ei saa järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisiin, eikä heidän perheenjäsenilleen. Tilauuskoulutusta ei myöskään saa järjestää niille, joilla on *ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti*, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä heidän perheenjäsenilleen. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Tilauuskoulutukseen osallistuvaan ei sovelleta tämän lain 1 §:n 2 momenttia, 10, 15, 16 ja 19–22 §:ää, 28 §:n 3 momenttia, 32 §:n 1 momenttia eikä 34 §:n 2 momenttia.

Tilauuskoulutusta ei saa järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisiin, eikä heidän perheenjäsenilleen. Tilauuskoulutusta ei myöskään saa järjestää niille, joilla on *kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkea osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/) nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty* jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä heidän perheenjäsenilleen. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Tilauuskoulutukseen osallistuvaan ei sovelleta tämän lain 1 §:n 2 momenttia, 10, 15, 16 ja 19–22 §:ää, 28 §:n 3 momenttia, 32 §:n 1 momenttia eikä 34 §:n 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 33 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

33 §

Tilauuskoulutus

Tilauuskoulutus

Tilauuskoulutusta ei voida järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Tilauuskoulutusta ei myöskään voida järjestää niille, joilla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

Tilauuskoulutusta ei voida järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Tilauuskoulutusta ei myöskään voida järjestää niille, joilla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (/) nojalla myönnetty EU:n sininen kortti, ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 727/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty *kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten* annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 728/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty *kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti*, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aravarajoituslain (1190/1993) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 726/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitetun vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitetun vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

asumisoikeusasunnoista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusasunnoista annetun lain (393/2021) 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 517/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

*Asumisoikeuden haltijaa koskevat
vaatimukset*

*Asumisoikeuden haltijaa koskevat
vaatimukset*

Asumisoikeuden haltijaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitetun vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Asumisoikeuden haltijaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (719/2018) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamista varten annetussa laissa (/) tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava EU:n sininen kortti, ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle
Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi
mainitussa laissa tarkoitetun vähintään yhden
vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.*